

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

Sdílená ekonomika

Sharing economy

Michal Herejt

Plzeň 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Sdílená ekonomika“

vypracoval/a samostatně pod odborným dohledem vedoucí/vedoucího bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň dne 23.8.2021

v. r. Michal Herejt

Poděkování

Největší poděkování patří vedoucí práce Ing. Vendule Tesařové Ph.D. za významnou pomoc při psaní bakalářské práce. Také chci poděkovat mé sestře Bc. Lucii Vlkové za pomoc s korekturou bakalářské práce a pomoc za celé tři roky studia.

Obsah

Úvod	7
1 Sdílená ekonomika	9
1.1 Vymezení pojmu sdílená ekonomika	9
1.2 Vývoj sdílené ekonomiky	10
1.2.1 Vývoj sdílené ekonomiky v České republice	12
1.3 Účastníci sdílené ekonomiky	13
1.3.1 Uživatel služby	13
1.3.2 Poskytovatel služby	13
1.3.3 Zprostředkovatel služby	14
1.4 Typy sdílené ekonomiky závislé na zúčastněných.....	15
1.4.1 P2P	15
1.4.2 B2C	16
1.4.3 B2B	16
2 Nejznámější služby sdílené ekonomiky.....	18
2.1 Taxislužby, sdílení automobilů a jízdních kol	18
2.1.1 Uber	19
2.1.2 CarSharing	19
2.1.3 BikeSharing	23
2.2 Ubytovací služby.....	24
2.2.1 Airbnb	25
2.2.2 CouchSurfing	26
2.3 Crowdfunding	28
2.3.1 Kickstarter.....	29
3 Sdílená ekonomika a pandemie koronaviru v ČR	30

3.1	Začátek krize.....	30
3.1.1	Uber.....	30
3.1.2	Carsharing a Bikesaring	32
3.1.3	Airbnb.....	33
3.2	Grafické zobrazení trhu s Airbnb v Praze	33
3.3	Současná situace	42
3.4	Celkový dopad na sdílenou ekonomiku.....	43
4	Opatření pro zmírnění dopadu koronaviru na vybraná odvětví sdílené ekonomiky	44
4.1	Možné návrhy pro jednotlivá odvětví.....	44
4.2	Otázky spojené s navrhovaným řešením pro Airbnb.....	45
4.3	Výpočet navrhovaného řešení pro Airbnb.....	46
4.4	Implementace návrhu řešení pro Airbnb	49
	Závěr.....	51
	Seznam použitých zdrojů.....	53
	Seznam tabulek.....	57
	Seznam obrázků	58
	Abstrakt.....	59
	Abstract	60

Úvod

Fenomén 21. století nebo noční můra hoteliérů a taxikářů? Každý si pod pojmem sdílená ekonomika představí něco jiného. V následujících letech bude sdílená ekonomika hrát nezaměnitelnou roli v životech naší a budoucí generace a je důležité najít způsoby, jak k ní přistupovat.

Velice jednoduše lze sdílenou ekonomiku prakticky vysvětlit jako nabídnutí zdrojů, které nejsou momentálně využívány a mohou generovat zisk, v opačném případě pak najít službu, kterou potřebují.

Sdílenou ekonomiku ovšem nelze jednoznačně definovat. Názory většiny odborníků se liší, a tudíž v práci jsou i taková odvětví sdílené ekonomiky, která podle některých odborníků, již dávno do toho kontextu nepatří, přestože původní myšlenka se zastávala originálního kontextu sdílení statků a služeb.

Hlavním cílem bakalářské práce je podat návrh řešení koronavirové krize na vybraná odvětví sdílené ekonomiky v České republice, které povede ke zmírnění dopadů této krize

Další cíle bakalářské práce jsou teoreticky objasnit problematiku sdílené ekonomiky, uvést nejvýznamnější a nejvyužívanější odvětví sdílené ekonomiky a zhodnotit aktuální ekonomickou situaci v České republice v závislosti na sdílenou ekonomiku.

První kapitola práce je věnována sdílené ekonomice a její definici. Následně je zmíněn její vývoj ve světě a okrajově v České republice a dále jsou zmíněni uživatelé sdílené ekonomiky a typy sdílené ekonomiky.

Ve druhé kapitole jsou popsány nejvýznamnější a nejvyužívanější služby sdílené ekonomiky. Více jsou probrány společnosti a služby jako Uber, Airbnb, carsharing a bikesharing. Na ně je poté navázáno v praktické části.

Třetí kapitola pojednává o situaci v České republice za doby koronavirové pandemie v souvislosti se sdílenou ekonomiku. Využívá se zde externích dat pro potřeby práce a výpočtů, které jsou ukázány v následující kapitole.

Poslední část práce navazuje na kapitolou třetí. Opírá se o tři otázky, které úzce souvisí s rentabilitou sdílené ekonomiky v ČR. Data jsou převzata z tabulky a grafů z předchozí kapitoly. Z těchto dat a matematických výpočtů s nimi spjatých je možné podat návrh řešení, které povede ke zmírnění dalších exogenních šoků spjatých s koronavirovou krizí

na sdílenou ekonomiku. Podle těchto výsledků se také zjistí, jestli příští krize bude pro některá vybraná odvětví sdílené ekonomiky přijatelnější nebo naopak více likvidační.

1 Sdílená ekonomika

Sdílená ekonomika není nejsnadnější termín na pochopení, je potřeba uvést hranice, kdy se ještě jedná o sdílení statků a služeb. Zároveň je třeba říct, že většina autorů má na sdílenou ekonomiku rozdílné názory. V této kapitole si pojem sdílená ekonomika vymezíme a popíšeme si její vývoj ve světě a okrajově její vývoj v České republice. Poté si uvedeme účastníky sdílené ekonomiky, a nakonec samotné typy sdílené ekonomiky závislé na zúčastněných.

1.1 Vymezení pojmu sdílená ekonomika

Definovat pojem sdílená ekonomika není vůbec jednoduché, většina definic se totiž rozchází. Dle Chovanculiaka (2020) lze říct, že se jedná o ekonomický model, který využívá moderní technologické platformy propojující dodavatele a spotřebitele, za předpokladu, že dodavatelé jsou ochotní pronajímat svá aktiva a spotřebitelé mají zájem pouze o dočasné použití zmíněných aktiv. Nejčastějším nástrojem pro přístup k moderním technologickým platformám, které dokážou propojit dodavatele se spotřebitelem, jsou nové aplikace pro mobilní telefony (Chovanculiak, 2020).

Významnou autorkou a řečnicí je Benita Matofská. Matofská je zakladatelka a ředitelka internetového portálu People who share. Získala nespočet ocenění týkající se sdílené ekonomiky. Autorka definuje sdílenou ekonomiku pojmem socioekonomický ekosystém, který je postavený na samotném sdílení fyzických, lidských, ale zároveň i intelektuálních zdrojů. Zmíněné zdroje společně dokážou vytvářet výrobu, obchod, distribuci a také spotřebu zboží a užití služeb určitými organizacemi a lidmi (Matofská, 2016).

Jako dalšího autora můžeme zařadit zakladatele společnosti Beam Alexe Stephanyho. Alex Stephany je zároveň ředitel společnosti JustPark a obecně významný teoretik ekonomiky. Stephany sdílenou ekonomiku definuje jako: „Sdílení ekonomiky je hodnota, pokud jde jen a pouze o nedostatečné využívání aktiv a jejich zpřístupnění online i offline komunitě, což vede ke snížené potřebě vlastnictví těchto zmíněných aktiv,“ (Stephany, 2015).

Další významnou autorkou je Rachel Botsmanová. Domnívá se, že neustálým vývojem sdílené ekonomiky je nemožné ji správně definovat a zmiňuje problematiku častého zaměňování pojmů „sharing economy“, „collaborative economy“, „collaborative

consumption“ a „on demand services“ (Botsman, 2011). Jednotlivé pojmy můžeme nyní definovat.

Začneme-li termínem sharing economy, tak podle Rachel Botsmanové se jedná o druh ekonomického systému, který je založený na sdílení aktiv nebo služeb, a to buď zdarma, nebo za určitou odměnu právě od jednotlivců (Botsman, 2010). Důležité je, že zmíněná aktiva a služby jsou v daný moment nevyužívané. Z tohoto důvodu vznikala sdílená ekonomika již dříve v době, kdy se nemohla šířit digitálně. Mezi služby, které využívají toto sdílení, patří carsharing nebo společnost Airbnb.

Dalším pojmem je collaborative economy. Autorka jej definuje jako další ekonomický systém, který pomocí decentralizovaných trhů dokáže ohodnotit nevyužitá aktiva (Botsman, 2010). Dobrým příkladem společnosti provozující tento model je Kickstarter (crowdfundingová platforma).

Jako třetí Botsmanová uvádí collaborative consumption. Jedná se o základní tržní mechanismus, který se realizuje na základě možností, které dříve nebyly kvůli neexistenci internetu možné (Botsman, 2011). Typickým příkladem jsou webové stránky společnosti eBay, kde se realizuje internetový obchod a internetová aukce.

Nakonec máme tzv. on demand services, z překladu se jedná o služby na vyžádání. Důležité je, aby se aktiva a služby ihned dodali zákazníkům, na základě jejich specifikací (Botsman, 2011). Do této kategorie služeb patří Uber.

1.2 Vývoj sdílené ekonomiky

Sdílená ekonomika nemá přesně definovaný začátek. Jako první zmínku můžeme použít situaci v USA za druhé světové války. Nedostatek automobilů a pohonných hmot donutil spoustu lidí sdílet svůj automobil. Vznikly tak placené spolujízdy a půjčování automobilů mezi rodinami. V dnešní době tento model známe jako tradiční carsharing. Za největší a nejrozšířenější službu vděčí sdílená ekonomika knihovnám. Knihovna je ideálním příkladem, kdy je ekonomicky daleko lepší si zaplatit možnost si knihy půjčit, než si každou knihu jednotlivě kupovat. Nejedná se ovšem přímo o sdílenou ekonomiku, ale spíše o takového předchůdce. Knihy se totiž nenakupují dle přání knihovníků.

S rostoucími technologiemi a digitalizací ekonomiky, začaly růst možnosti využívání sdílené ekonomiky (Valentová, 2018).

Ještě před začátkem samotné sdílené ekonomiky vznikl postupnou digitalizací Peer to Peer model realizovaný přes internet a s ním i stránky jako eBay nebo Craigslist. Internetový obchod s aukcí známý jako eBay byl založen v roce 1995. Dříve podporoval pouze systém pro dražbu zboží online. Jednoduše jeden uživatel uvedl zboží, které chtěl prodat a druhý uživatel přihodil peněžní částku, kterou je ochotný za zboží vynaložit. Po skončení aukce proběhla transakce, kde jedna strana dostala svoje vydražené zboží a druhá strana dostala zaplacené. Craigslist funguje na stejném principu jako eBay s tím rozdílem, že místo dražení se jednalo pouze o inzerci mnoha služeb, které si uživatel mohl koupit. Jednalo se o pronájmy bytů, prodej starožitností, ale také o služby jako zahradník a šofér (Valentová, 2018).

Další služba, která pomohla odstartovat sdílenou ekonomiku, je známá internetová encyklopedie Wikipedia.com. Wikipedie je založená na sdílení informací o mnoha tématech a můžeme ji tak zařadit do samotného konceptu sdílené ekonomiky (Valentová, 2018). Nejlepším příkladem sdílené ekonomiky, ještě před jejím velkým rozšířením z následku popularity chytrých telefonů, je Couchsurfing. Couchsurfing vznikl jako v roce 2004 jako platforma pro sdílení bytů, domů a chat. Couchsurfing vznikl jako nezisková společnost a byla tak dlouhou dobu kompletně bezplatná. V dnešní době již pouhé přihlášení do služby je zpoplatněno. Vyjmenované služby vznikly v době, kdy sdílená ekonomika neměla téměř žádnou podporu ve světě. Mnoho nápadů se kvůli malé podpoře a neziskovosti neudrželo. Termín sdílená ekonomika, jak jí známe dnes, začal nekontrolovatelně růst s již zmíněnou popularizací chytrých telefonů a následnou digitalizací celé ekonomiky (Valentová, 2018).

Ke zrodu velkých společností jako Uber a Airbnb bylo velkým přínosem zpopularizování streamování videí, hudby, seriálů a filmů. Platforma Youtube založena roku 2005 pomohla k popularizaci streamování a digitálního přenosu videí na internetu. Na základě YouTube vzniklo mnoho dalších aplikací, fungujících na stejném principu. Jedná se o Spotify nebo například Apple music, které se specializují na hudbu a AXN, Netflix a HBO pro seriály a filmy. Pomocí těchto aplikací se pomalu vytrácí zastaralé nástroje pro sledování filmů a poslouchání hudby. Na základě této skutečnosti lidé začali více využívat moderní technologie. Sdílená ekonomika vděčí svému úspěchu právě těmto technologiím (Botsman, 2011).

V reakci na hospodářskou krizi v roce 2008 byla sdílená ekonomika označena za další aktivistické hnutí (Botsman, 2010). V roce 2008 byla založena společnost Airbnb, rok poté byla založena společnost Uber. Postupem času se tyto dvě společnosti rozšiřovaly poměrně pomalu, až v roce 2011 zaznamenali obrovský nárůst v popularitě a užívání. S rostoucím zájmem o chytré telefony rostl zájem o sdílenou ekonomiku. Nechybělo málo, a ještě ten samý rok byla sdílená ekonomika označena za jeden z nejlepších nápadů desetiletí. Zakladatelé těchto společností totiž dokázali přijít na nový druh služeb, které mění zaběhnutý systém a komunity z různých částí světa viděly ve sdílené ekonomice nástroj, jak zvýšit ekonomickou sílu jednotlivce. (Botsman, 2011). Téhož roku časopis Time definoval sdílenou ekonomiku jako ideu, která změní svět k lepšímu (Finance.cz, 2018). Nic ovšem netrvá věčně a dřív oslavované společnosti, které stály za zrodem nynější sdílené ekonomiky začaly využívat více kapitalistický pohled na svět a staly se tak společnostmi, které balancují na obou stranách. V reakci na změnu se dodnes snáší více a více kritiky na společnosti typu Uber a Airbnb. Existují případy, kde tyto společnosti mají zakázáno se vyskytovat v několika městech i zemích po celém světě. Například Airbnb má zakázáno poskytovat svoje služby v Berlíně. Uber nemůže fungovat v Dánsku a Maďarsku (Chovanculiak, 2020).

1.2.1 Vývoj sdílené ekonomiky v České republice

Sdílená ekonomika se v České republice vyvíjí velice pomalu, přesto se ale stává součástí života převážně mladší skupiny obyvatelstva (Finance.cz, 2018). Nejlepší místo pro šíření jsou velká města. Je tomu tak z velké a rozmanité nabídky a poptávky. Čím více lidí, tím více služeb najde své zájemce (Valentová, 2018). (nevím, co je špatně)

Podle průzkumu, který byl realizován v roce 2019 agenturou Ipsos, zná termín sdílená ekonomika už téměř 40 % populace. Zvláštní ovšem je, že jednotlivé společnosti jsou známé mnohem více. Pro Českou republiku není překvapením, že nejznámější bude česká služba Zonky. Tuto službu Petra Kellnera zná 80 % celkové populace. Společnost Uber zná 58 % a společnost Airbnb 38 %. Důležité je zmínit, že služby převážně znají mladí lidé ve věku od 18 do 29 let z velkých měst. Jediná výjimka je společnost Zonky, kterou znají lidé ve věku 30 až 39 let (Ipsos, 2020).

Využívání samotných služeb je každým rokem větší. V době průzkumu v roce 2019 využilo aspoň jednu službu 35 % populace. Nejvyužívanější službou je Uber s 14 %,

druhou je Airbnb s 11 % a třetí Zonky s 10 %. Uber a Airbnb převážně využívají lidé ve věku 18 až 29 let a společnost Zonky převážně lidé od 30 až 39 let (Ipsos, 2020).

Jako důvod zájmu o služby sdílené ekonomiky občané uvedli primárně finanční úsporu. Uber a Airbnb vyhledávají pro lepší kvalitu služeb a touhu vyzkoušet nové věci. Společnost Zonky občané využívají kvůli přivýdělku. Občané, kteří služby sdílené ekonomiky nevyužívají, uvádí jako primární důvod nedostupnost služeb ve svém okolí a strach ze sdílení s cizími lidmi (Ipsos, 2020).

1.3 Účastníci sdílené ekonomiky

Podle zavedené definice se ve sdílené ekonomice vyskytují primárně tři základní kategorie subjektů. Patří mezi ně samotní poskytovatelé a uživatelé sdílené ekonomiky a jako třetí subjekt se často uvádí zprostředkovatel služeb.

1.3.1 Uživatel služby

Uživatelem služby se rozumí osoba, která zdroj sdílené ekonomiky pouze užívá ke svým vlastním potřebám. Jedná se tedy většinou o běžného člověka, který se spojí buďto skrze zprostředkovatele nebo přímo s poskytovatelem služby a společně tak sjednají obchod. Tento obchod se z větší části realizuje digitálně, a proto se obě strany nemusí fyzicky setkat, pokud to daný typ služby nevyžaduje. Jelikož se často jedná o dva nepodnikající subjekty, je důležité zachovávat určitou informační transparentnost jak na straně uživatele, tak na straně poskytovatele. V určitých případech se může stát, že nevznikne právní vztah, který by tyto dva subjekty dokázal spojit k sobě. Stane se tak, když kromě poskytovatele a uživatele služby se do vztahu zapojí také zprostředkovatel služby (Pichrt, J., 2018).

1.3.2 Poskytovatel služby

Poskytovatelem služby sdílené ekonomiky se rozumí subjekt či osoba, která disponuje určitým typem aktiv a služeb. Poskytovatel má zájem svoje aktiva a služby sdílet s ostatními účastníky sdílené ekonomiky za účelem menšího přivýdělku. Poskytovat službu může buďto soukromá osoba, která tento druh služby realizuje pouze příležitostně, nebo osoba, která ve sdílené ekonomice podniká. Takové osobě se říká profesionální poskytovatel služeb sdílené ekonomiky (Pichrt, J. 2019).

Profesionálnímu poskytovateli se také říká prosumer, v českém jazyce se jedná o samospotřebitele. Je velice složité rozhodnout, zda se tato osoba řadí mezi spotřebitele nebo podnikatele. Na jedné straně se jedná o osobu, která svoje statky poskytuje ostatním. Na druhé straně se jedná o subjekt, která si statky půjčuje od ostatních a zároveň tyto statky pak sdílí přes svoje služby dále. Problémem, který zde nastává je špatná definice práv. Z informací je patrné, že by profesionální poskytovatel měl mít některé povinnosti podnikatele, ale zároveň i některá práva spotřebitele. Postavení v právním hledisku je tedy nejasné a při soudních případech může nastat spousta nejasností (Pichrt, J. 2019).

1.3.3 Zprostředkovatel služby

Zprostředkovatel služby bývá většinou právnická osoba, která provozuje on-line platformy a stránky pro určitý typ služeb sdílené ekonomiky. Cílem zprostředkovatele je co možná nejvíce ulehčit poskytovateli nabízení jeho statků a služeb. Pro uživatele pak ulehčuje samotné vyhledávání těchto statků a služeb. Ve zkratce tak zabezpečují spojení uživatelů a poskytovatelů služeb sdílené ekonomiky. Zprostředkovatel kromě webových stránek poskytuje zázemí pro mobilní aplikace, které mají poskytovatelé a uživatelé ve svých mobilních telefonech (Řehořová, 2017).

V dnešní době většina odvětví sdílené ekonomiky používá nějakého prostředníka, tedy zprostředkovatele. Společnost Uber využívá především mobilní aplikaci “Uber“ k výběru, rezervaci a sledování všech vozů v okolí, které jsou k dispozici (Uber, 2020). Airbnb využívá jak webovou, tak mobilní aplikaci. Pomocí těchto služeb mohou poskytovatelé snadněji filtrovat svoje nemovitosti, snadněji nastavit cenu, počet a stav svých nabízených pokojů. Pro uživatele je tak daleko přehlednější výběr samotných ubytovacích jednotek, snadněji si může vybrat svůj preferovaný typ zařízení a nastavit si filtr nejvýhodnějších nabídek.

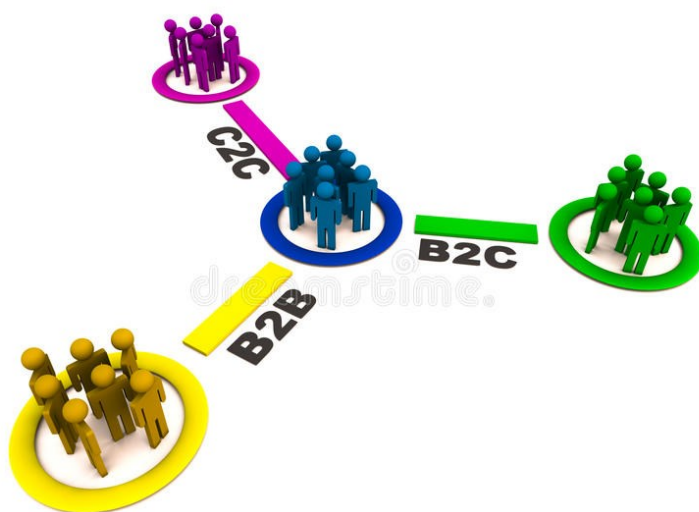
Pro dnešní dobu je už tedy téměř pravidlo, že větší společnosti fungující na bázi sdílené ekonomiky využívají možnosti zprostředkovatele. Pravdou zůstává, že samotný zprostředkovatel nezapadá do původní konceptu sdílení ekonomiky a vedou se spory, zda tyto společnosti skutečně patří do sdílené ekonomiky. Mnozí si myslí, že zmíněné služby jsou ve skutečnosti klasické podnikatelské služby, které jsou pouze navenek zaobaleny ve sdílené ekonomice (Řehořová, 2017).

1.4 Typy sdílené ekonomiky závislé na zúčastněných

Sdílenou ekonomiku lze rozdělit nejen podle jejich účastníků, ale také podle zúčastněných stran. Na trhu sdílené ekonomiky se pohybují 2 strany. První jsou uživatelé neboli consumer a druhá jsou podniky neboli business. Kombinací těchto stran můžeme dostat až 3 základní ekonomické modely, které se vyskytují i mimo sdílenou ekonomiku.

typy sdílené ekonomiky závislé na zúčastněných

Obr. 1: Typy sdílené ekonomiky závislé na zúčastněných

Zdroj: Dreamstime (2021), zpracováno autorem

Prvním modelem je C2C (P2P) nebo také consumer to consumer (person to person). Druhým modelem je B2C nebo také business to consumer. Třetím a posledním modelem je B2B nebo také business to business.

1.4.1 P2P

Person to person nebo peer to peer je ve sdílené ekonomice způsob sdílení, kde směna probíhá mezi dvěma jednotlivci. Tento model se vyznačuje menším zapojením strany společnosti v obchodním styku. Společnost zde nevlastní žádný majetek a ani neuzavírá žádný obchod. Funguje zde pouze jako prostředník pro uživatele pro lepší přístup k majetkům a službám. Zároveň pomáhají poskytovatelům k lepší komunikaci s uživatelem. Tyto společnosti fungují pomocí online platforem a aplikací v chytrých telefonech. Pomocí těchto technologických pomůcek dokážou propojit jednoho spotřebitele, který je vlastníkem nějakého statku nebo služby se spotřebitelem druhým,

který danou službu nebo statek momentálně vyhledává. Společnosti tohoto typu dodávají zázemí pro menší druh podnikání právě spotřebitelům, kteří mají zájem sdílet svůj majetek a služby nebo chtějí snížit své náklady. Mezi společnosti, které využívají tento model můžeme bezesporu zařadit společnost Uber nebo Airbnb. Obě společnosti umožňují přes jejich digitální platformy spojit uživatele a poskytovatele. Oblíbenost person to person modelu je postavena na dvou důležitých faktorech. Jako první důvod je virtualita modelu. Téměř všechny služby, které jsou provozovány digitálně mají daleko nižší náklady. Je tomu tak z neexistence fyzických prostor nutných k uzavření obchodního vztahu. Jako druhý důvod je možné uvést přemýšlení uživatelů tohoto modelu. Většina osob vyskytujících se na trhu sdílené ekonomiky nemá zájem využívat instituce, ale naopak se chtějí zaměřit na vztah spotřebitele a spotřebitele, který zmíněné společnosti dokážou zajistit (Pryhodko, 2017).

1.4.2 B2C

Business to consumer model funguje na bázi sdílení mezi podnikem, který vlastní určitý typ statku nebo služby, a uživatelem, který má zájem za předem domluvenou úplatu a dobu si konkrétní statek nebo službu půjčit. Stejně jako v předchozím modelu se používají digitální platformy a mobilní aplikace. Uživatel si tak může pohodlně vybrat, co přesně od podniku vyžaduje a kontaktovat ho. Jako skvělý příklad tohoto modelu je společnost Share Now, která poskytuje automobily značek Smart, Mercedes-Benz, BMW, Mini a Fiat. Uživatel si může vybrat automobil, který bude chtít používat, a následně po předem definované taxy za kilometr nebo za minutu může automobil využívat. Luxusnější automobily mají větší taxu. Společnost funguje v 18 městech po celé Evropě. Jako další dobrý příklad je agentura Booking.com. Společnost byla založena již v roce 1996 a od začátku svého působení poskytuje uživatelům rezervaci pokojů v převážně hotelových zařízeních, ale také v jiných typech ubytování na celém světě (hostel, bungalov, apod.). Způsob realizace ekonomického vztahu v tomto případě je podnik, který poskytuje ubytování za většinou nižší cenu, než by zákazník dostal přímo v hotelu nebo jiném ubytovacím zařízení (Pryhodko, 2017).

1.4.3 B2B

V modelu business to business se jedná o sdílení mezi dvěma podniky. Důležitým faktorem pro dobře fungující model je existence přebytečných statků nebo služeb jednoho

podniku a nedostatek statků a služeb podniku druhého. Podniky se tak mohou pohodlně zbavit nadbytečných zdrojů a získat od druhého podniku na oplátku nějakou odměnu, nejčastěji finančního typu. Podnik, který si půjčuje daný zdroj, tak dělá z důvodu nižší ceny za půjčení. Podle platformy se business to business model rozlišuje na vertikální a horizontální typ. Ve vertikálním typu se firmy snaží půjčovat pouze firmám ze stejného typu podnikání. V horizontálním nezáleží na typu podnikání. Příkladem těchto služeb je Booking (B2B). Služba se specializuje na osoby, které pracují v cestovatelském průmyslu. Zákazníci v této službě jsou jak malé, tak velké podniky. Tato služba je velice podobná již předem zmiňované agentuře Booking.com. Jediný rozdíl, že místo typických zákazníků se zde nachází zaměstnanci firem, za které se podnik snaží ušetřit náklady na cestování a pobyt v hotelích a hostelech (Goodwin, 2015).

2 Nejznámější služby sdílené ekonomiky

Sdílená ekonomika nabízí široké spektrum statků a služeb. Sdílet se v dnešní době dá téměř cokoliv, přesto některé druhy sdílení prorazily více než ostatní. Nejznámější koncept sdílení statků je sdílení automobilů a nemovitostí. Osobní automobil v dnešní době není levná věc, a ne každý potřebuje auto každý den. Často se tak stává, že automobil zůstává nevyužitý, proto vznikl tzv. CarSharing. Sdílení nemovitostí se praktikuje nejvíce u studentů, kdy více studentů bydlí spolu v jednom bytě. Jako další typy sdílení je možné vyjmenovat sdílení jízdních kol a financování projektů (Kickstarter). V podkapitolách bude problematika většiny těchto sdílení dopodrobna vysvětlena.

2.1 Taxislužby, sdílení automobilů a jízdních kol

Taxislužby, sdílení kol a sdílení automobilů jsou nejvýraznější formy sdílené ekonomiky. Samotný carsharing je v základu ta nejstarší forma sdílení, která v novodobé historii měla vysokou ekonomickou hodnotu. Největší výhodou těchto služeb je vyplnění těch částí dopravní infrastruktury, kde klasická ekonomika nestačí. Mnoho lidí o automobil nemá zájem nebo nemá finanční prostředky pro zakoupení vozu. Největší nárůst tohoto odvětví nastal mezi roky 2009 až 2013. V tomto období vznikla totiž jedna z nejvýznamnějších služeb sdílené ekonomiky Uber (Pichrt, 2018). Přesto se na tyto služby snáší velká kritika, přesněji na stranu společnosti Uber (Chovanculiak, 2020).

Kritika společnosti Uberu vedla ke zpřísnění vstupu nových společností do tohoto sektoru. Tyto pravidla si určuje každá země sama (Chovanculiak, 2020). Existují města, která zakázala činnost některých těchto služeb. V České republice se jednalo o Brno v roce 2017, ovšem v roce 2020 s úpravou silničního zákona může Uber opět provozovat svoje služby (ČT24, 2020).

Pro tyto služby můžeme zavést 2 kategorie způsobů sdílení. Do první kategorie zařadíme klasický carsharing. Jde o způsob sdílení, kdy automobil, který při cestě z bodu A do bodu B nebude naplno využit. Snažíme se tedy o co největší zaplnění automobilu a možnosti sdílení. Největší výhodou této služby je vysoké snížení nákladů na cestu. V ideálním případě se nám povede automobil celý zaplnit a naše náklady mohou tedy být až pětkrát menší. Jako další výhodou je samozřejmě ekologický dopad na životní prostředí, kde méně aut na vozovce se rovná menší koncentraci skleníkových plynů v ovzduší (Chovanculiak, 2020).

Druhá kategorie již z větší části nezapadá do klasické definice sdílené ekonomiky. Jedná se o takové digitální aplikace, které spojují uživatele s poskytovateli. Největším rozdílem je samotné sdílení společné cesty. Často zde totiž cestuje pouze řidič (poskytovatel) a jedna osoba (uživatel). Tyto služby se tak velice podobají klasickým taxislužbám, které se sdílenou ekonomikou nemají téměř nic společného (Stone, 2019). Do této kategorie spadá společnost Uber. Protiargumentem je, že řidič Uberu může již předtím mít naplánováno, že bude cestovat a zákazník mu tak pouze tvoří zajižďku. Do této kategorie spadají i společnosti, které využívají řidiče s licenci na taxislužby, jedná se o společnost Liftago (Chovanculiak, 2020).

Dodnes tyto společnosti nemají zákonem pevně danou kategorií služeb, kam by mohly spadat. Důvodem této skutečnosti je fakt, že ani jedna společnost provozující tento model sdílení, se neřadí do profesionálních poskytovatelů dopravy. Kvůli této nejasnosti pak vznikají podobné situace jako v Brně v roce 2017 (ČT24, 2020).

2.1.1 Uber

Společnost Uber Technologies incorporated nabízí služby sdílené dopravy pomocí mobilní aplikace stejného názvu. Služba funguje na podobném principu jako klasická taxislužba, rozdílem je ovšem daleko lehčí možnost objednání jízdy aplikací. Žádost o jízdu se zobrazí všem řidičům v blízkém okolí, kteří poté mají možnost zareagovat a zákazníka dovézt do požadovaného cíle. Tato lehkost a nenáročnost je hlavní silou společnosti. Společnost vznikla v roce 2009 v americkém městě San Francisco. Zakladatelé firmy Travis Kalanick a Garret Camp založili společnost po nepříjemné zkušenosti s taxislužbou ve francouzské Paříži v roce 2008, kde nemohli sehnat volné taxi (Stone, 2019).

Od roku 2009 až do roku 2017 byl majitelem a generálním ředitelem společnosti její zakladatel Travis Kalanick. V roce 2017 se vyskytla četná obvinění ze sexuálního obtěžování pasažérů a šoféru Uberu a vlivem valné hromady a tlakem společnosti byl donucen rezignovat ze své funkce generálního ředitele (Kleinman, 2017). Travis Kalanick si za své období v Uberu přišel na celkové jmění 5,4 miliard dolarů. Po následné aféře se funkce generálního ředitele ujal společnosti její druhý zakladatel Garret Camp. Garret ještě před zrodem Uberu vlastnil úspěšný projekt StumbleUpon, který byl prodán internetové platformě eBay za 75 milionů dolarů. Z těchto finančních prostředků byl následně financován samotný start Uberu. Současná hodnota společnosti je podle

magazínu Forbes 60 miliard amerických dolarů (Forbes Media LLC., 2020). Služba se díky své oblíbenosti rozrostla již do více než 700 měst po celém světě (Uber, 2021).

Na území České republiky společnost vstoupila již během srpna roku 2014, kdy začala fungovat na území Prahy. V únoru roku 2017 proběhlo spuštění služby v Brně, ale zde byl soudem zakázán kvůli rozporu s českými právními předpisy. V roce 2020 však opět došlo ke znovuspuštění služby v reakci na upravený silniční zákon. Uber nabízí několik druhů jízd: uberPOP, uberSELECT a uberBLACK. Rozdíly těchto služeb jsou v ceně a kvalitě jízdy (Uber, 2021).

Zájemce se může stát tzv. partnerským řidičem poměrně velmi jednoduše i díky velmi nízkým vstupním nákladům. Mezi požadavky patří platný občanský průkaz nebo pas, řidičský průkaz, výpis z bodového hodnocení řidiče a výpis z trestního rejstříku. Vozidlo, ve kterém bude řidič provádět svoji pracovní náplň, musí být čtyřdveřové a bez dalších kosmetických úprav. Model vozidla musí být z roku 2002 nebo novější, s platným technickým průkazem a sjednaným povinným ručením. Další požadavky se liší dle toho, který tarif služby chcete poskytovat. Mezi tyto tarify patří např. služba uberPOP, která je zároveň nejvíce poskytovanou a nejsou k ní potřeba žádné požadavky na vozidlo navíc. Oproti tomu služba uberSELECT vyžaduje pouze řidiče s nejlepším hodnocením a určitou třídou vozidla. Pokud chcete nabízet službu uberBLACK je třeba mít zkoušku z místopisu, model vozidla 2012 a novější, luxusní sedan černé barvy s koženým interiérem, auto registrované u taxislužby, ale bez taxametru (Uber, 2021). Když srovnáme pořizující výdaje v tomto odvětví, dojdeme k závěru, že být řidičem u Uberu je méně nákladné, než být řidičem u běžné taxislužby. Zejména je to způsobeno tím, že zde není třeba skládat zkoušky, vlastnit taxikářské oprávnění a koncesi na osobní přepravu v automobilech. V létě roku 2018 byla v Praze spuštěna služba Uber Eats, která přišla s donáškou a rozvozem jídla a nápojů přímo řidiči Uberu, kteří mají možnost využít jako dopravní prostředek kromě automobilu i jízdní kolo nebo motocykl (Uber, 2021).

Důvodů, proč zaměstnanci Uberu preferují tuto službu oproti klasické taxislužbě, je mnoho. Výhody začínají už volitelnou dobou, kdy řidič vykonává službu. Uber nenařizuje minimální odjížděné hodiny a řidiči tak mají možnost jezdit jak dlouho chtějí. Vydělají si tím, kolik pasažéru odvozí nezávisle na počtu hodin strávených v sedačce. Další velkou výhodou je možnost provozovat služby Uberu kdekoliv řidič chce. Není limitován úseky jako běžní taxikáři (Uber, 2021).

Pro zákazníka je nutné mít ve svém chytrém telefonu speciální aplikaci od platformy Uber. Po následné instalaci není potřeba žádná registrace, pouze zadat adresu, kam máte namířeno. Zadáním adresy se uživateli zobrazí tři varianty, ze kterých si může vybrat typ jízdy, kterou by si přál cestovat. Z již předem zmiňovaných služeb se tedy jedná o UberPOP, UberSELECT a UberBLACK. Každá služba disponuje jinou kvalitou a cenou. Nejlevnější je cestování pomocí UberPOP, kdy pro zákazníka přijede normální řidič s normálním autem středně nižší třídy. Výběrem UberSELECT dostane uživatel kvalitnější automobil, nejčastěji se jedná o nějaký lepší sedan. Posledním výběrem je UberBLACK. Jedná se o nejdražší službu, za kterou dostanete luxusní černý automobil a profesionálního šoféra. Poslední část před objednáním služby je volba, zda budete chtít cestovat sami nebo využijete možnosti sdíleného cestování. Aplikace navíc dovoluje využívat kreditní karty a sama dokáže rozdělit taxu za jízdné mezi všechny členy (Stone, 2019).

V současnosti se Uber potýká s celou řadou právních problémů. Nejvíce si na Uber stěžují právě klasičtí taxikáři. Největší výhoda Uberu spočívá ve velmi nízkých nákladech při prvotní registraci řidiče, která má ovšem devastující účinek na provozovatele taxislužeb. Z důvodů těchto daleko nižších nákladů, si tak Uber může účtovat méně za jednotlivé jízdy a klasickým taxislužbám přebírat zákazníky. Uber se kvůli nepovinné licenci svých řidičů nachází na hranici šedé ekonomiky a hovoří se tak o nekalé soutěži. Z těchto důvodů se čím dál tím více měst a někdy i států ohrazuje proti Uberu a vydávají různé restriktce. Ve Francii je například zakázaná služba UberPOP, která se nejvíce podobá taxislužbě. V Německu a Itálii je vydán plošný zákaz provozovat služby Uberu po celé zemi (Halatka, 2017).

2.1.2 CarSharing

Carsharing doslova znamená sdílení automobilu. Jedná se tak o možnost využití jednoho vozu více lidmi, kteří se neznají. Vlastník automobilu nabízí sdílení jízdy uživatelům aplikace, kteří chtějí svézt na stejné místo jako majitel vozu, popřípadě chtějí využít jen úsek cesty (Jízdomat, 2014).

Výhodou carsharingu je snížení ekonomických nákladů na cestování. Je logicky mnohem lepší cestovat ve více lidech a náklady si rozdělit rovným dílem. Další výhodou, která nemá žádnou ekonomickou hodnotu, je snížení koncentrace oxidu uhličitého v ovzduší. Méně aut na vozovce se rovná lepšímu ekologickému stavu planety. Mezi nevýhody

carsharingu se řadí primárně jeho nesnadné užití v reálném světě. Je potřeba najít osobu, která chce v daný den a čas cestovat na předem určené místo. Taková úloha je neflexibilní a zabraňuje tak dalšímu růstu tohoto odvětví. Dále je důležité zdůraznit, odkud a kam vlastně chcete cestovat, na frekventovaných silnicích a zónách s velkou hustotou zalidnění to nejspíše nebude problém, ovšem na méně frekventovaných cestách je téměř nemožné najít spolujezdce. Jako další nevýhodu se jeví strach z neznáma. Osoby se předem neznají a může tak vzniknout situace, kdy se daný subjekt bude zdráhat využít těchto služeb z obav o svoje bezpečí. Většinou se však tento problém řeší pomocí ratingu uživatelů (AČC, 2021).

V České republice se můžeme setkat se službou Jízdomat. Služba byla založena roku 2010. Jedná se o digitální platformu, která zprostředkovává jízdu dvou a více osob z jednoho místa do druhého. Nabídky ukládá do aplikace řidič automobilu a platforma se poté pokusí najít ostatní uživatele, kteří mají namířeno do stejného místa. Uživatelé se poté mohou domluvit na druhu odměny, kterou řidičovi poskytnou. Většinou se lidově řečeno dává na benzín s menším finančním bonusem. Aplikace totiž nemá zabudovanou funkci, kde řidič může přímo napsat, jaký finanční obnos vyžaduje (Jízdomat, 2014).

Carsharing dnes již neznamená pouze sdílení vlastních aut. Existuje řada společností, které vlastní své automobily a nabízí je k zapůjčení na určitou časovou dobu. Rozdíl oproti standardním autopůjčovnám je v tom, že carsharing počítá pouze s vypůjčením vozu na pár hodin. Většinou se automobil sdílí od jedné do čtyř hodin. Cena se tudíž kalkuluje buďto v ujetých kilometrech nebo výpůjční dobou. Společnosti svoje vozy zapůjčují dvěma systémy. Prvním je systém stacionární, kde automobily jsou vždy ponechávány na stejném místě. Výhodou tohoto modelu jsou nižší náklady pro provozovatele a pevná rezervace vozidel, nemůže se nám stát, že by se vozidlo ocitlo jinde, než má. Nevýhodou je patrná neflexibilita pro uživatele vycházející z tohoto konceptu. Druhým systémem je floating, kde vůz můžete nechat tam, kde ukončíte svoji cestu. Oproti stacionárnímu modelu se zde nachází naprostá flexibilita. Uživatel si může auto vypůjčit odkudkoliv a bez nutné rezervace. Na druhou stranu se zde nachází problém možného shluku vozů na jedno místo, proto tento model potřebuje daleko více automobilů než model stacionární (Berkeley, 2017).

V Česku se nachází společnost Car4Way, která poskytuje kombinaci stacionárního a floating systému. Automobily jsou rozmístěny v zónách v Praze a v Brně. Uživatel musí vypůjčený vůz vrátit do zóny, kam vůz patří. Nachází se zde tak částečná svoboda

zákazníka, který není nucen se vracet přímo na místo půjčení. Společnost disponuje tisíci vozy rozmístěných převážně v Praze, ale také v Brně. Služba funguje pomocí online aplikace, kde je vyžadována registrace. Pro úspěšné přihlášení je potřeba osobního setkání na pobočce Car4Way a předložení řidičského průkazu (Car4Way, 2020).

2.1.3 BikeSharing

Bikesharing je ve své podstatě velice podobný carsharingu. Hlavním rozdílem je, že v této službě dochází ke sdílení jízdních kol. Podobně jako u carsharingu zde můžeme najít stacionární a floating systém sdílení kol. Bikesharing dříve fungoval pouze pomocí stacionárního typu, ve městě se nacházel nosič kol, na kterém bylo většinou až deset jízdních kol určených ke sdílení. Uživatel si tak musel vyzvednout i vrátit jízdní kolo na stejné místo (Rekola, 2020).

S pokračujícím vývojem digitálních technologií je systém sdílení kol pro uživatele daleko přístupnější. V minulosti se stávalo, že kola byla často odcizena ze svých stanovišť a proces registrace byl velice obtížný. Dnes stačí pouze vyplnit po internetu formulář pro přihlášení a zaplatit si jízdu, popř. předplatné. Zákazník poté obdrží unikátní digitální kód, kterým dokáže otevřít zámek na jízdním kole. S podporou této aplikace je možné vypůjčené kolo nechat kdekoliv ve městě. Systém dále obsahuje mapu napojenou na satelit, která sleduje jednotlivá kola. Pro uživatele aplikace je velice jednoduché si vybrat jízdní kolo, které je k nim nejbližší (Rekola, 2021).

Bikesharing v České republice poskytuje například společnost Rekola, která nabízí jízdní kola především v Praze a v Brně. Jedná se o největší službu v České republice. Společnost nabízí svoje služby za poplatek pomocí tarifu. Jízdní kola Rekola jsou výrazná svojí růžovou barvou a košíkem vepředu (Rekola, 2021). Další společností poskytující bikesharing je Kolemplzně. Jedná se o menší spolek, který funguje pouze v Plzni a čítá osmdesát jízdních kol, která jsou rozmístěná po celém městě. Také zde najdeme možnost zaplacení služby pomocí tarifů. Velký rozdíl oproti Rekole je možnost si jízdní kolo vypůjčit na celý den (Kolemplzně, 2021).

Služby se nejvíce zaměřují na mladší obyvatelstvo, primárně na studenty středních a vysokých škol. Společnosti často provozují propagační akce. Místo konání těchto akcí se nejčastěji nachází v blízkosti škol. Cílem těchto akcí je rozšířit povědomí o službě mezi studenty pomocí darování předplatného na jeden den až týden (Rekola, 2021).

2.2 Ubytovací služby

Neméně významné, jako sdílení aut a jízdních kol, jsou i ubytovací služby. Jedná se o druhou největší část sdílené ekonomiky ve světě (Stone, 2019). Ve zkratce se dá toto sdílení popsat tak, že majitel bytu nebo nějaké nemovitosti k ubytování má zájem svůj majetek sdílet s ostatními lidmi. Sdílet je možné celý byt, nebo i jeden pokoj, případně jen postel ve společné místnosti (Pichrt, 2019).

Na trhu se vyskytuje mnoho společností, jenž poskytují služby k ubytování. V rámci práce nás ale zajímají pouze služby, které fungují na nějakém principu sdílení. Nejlepší definicí tohoto subjektu je krátkodobý pronájem. Největší společností provozující tento druh sdílení je Airbnb. Další významnou společností je Couchsurfing. Rozdíl mezi těmito dvěma subjekty je cena za nocleh. Airbnb je v tomto smyslu více komerční a ceny se tak mohou více podobat cenám za hotelový pokoj, přestože jsou nadále daleko nižší. Couchsurfing zastává politiku, že ubytování může být poskytnuto i zadarmo (Pichrt, 2019). Uživatelé Couchsurfingu tvrdí, že chtějí ubytovávat osoby se stejným zájmem, nikoliv vydělávat (Chovanculiak, 2020).

Důležité je uvést, že trh s nemovitostmi v celkovém měřítku trpí kvůli službám jako Airbnb nebo Couchsurfing. Prvním negativum se projevuje na trhu s hotely. Airbnb i Couchsurfing jsou levnější než jednotlivé pokoje v hotelích. Spousta bytů a domů může být daleko lépe zařízená než hotely v podobném cenovém měřítku. Navíc s možností si pomocí Airbnb pronajmout celý byt nebo pokoj upadá zájem o hotely o to více. Na druhou stranu se musí vzít v potaz riziko, že v pronajímané nemovitosti může být větší hluk z okolních bytů. Zároveň majitelé těchto nemovitostí nemusí být pojištěni a nemusí dbát na hygienické předpisy. Sdílení nemovitostí proto často nemusí být zcela bezpečné (Stone, 2019).

Jako druhé a největší negativum je zdražování okolních nemovitostí. Čím více bytů a domů je poskytováno ke krátkodobému pronájmu, tím více zdražují pronájmy dlouhodobé. Je tomu z toho důvodu, že pronajímat krátkodobě je finančně velice lukrativní. V kapitole třetí je ukázáno, že krátkodobým pronájmem si jsme schopni přijít téměř na dvou a půl násobné peníze než z pronájmu dlouhodobého. Pro města s hustým počtem Airbnb a Couchsurfing nemovitostí hrozí, že původní obyvatelstvo bude nuceno se z pronajatých nemovitostí vystěhovat (Pichrt, 2018). Existují pravidla na regulaci, prvně se tomu tak stalo v německém Berlíně. V roce 2016 byl provoz Airbnb v Berlíně

zakázán. V roce 2018 opět obnoven, ale s podmínkou pronajímat pouze 90 dní v roce (Musil, 2018). V České republice se nejspíše regulace budou muset zavést v Praze, kvůli rostoucímu počtu Airbnb nemovitostí. V jednání je nyní snižování počtu dnů k pronájmu, ale dokonce i sezónní zákaz pro tyto služby (Kotrbatý, 2020). V praktické části lze z tabulek vyčíst, že kvůli koronavirové krizi se počet nemovitostí ke krátkodobému pronájmům (minimálně pro službu Airbnb) snižuje.

2.2.1 Airbnb

Airbnb je digitální platforma a stejnojmenná společnost provozující zázemí pro krátkodobé pronájmy po celém světě (Airbnb, 2020). Registrované osoby mohou pomocí elektronických zařízení nabídnout svoji nemovitost k ubytování ostatním uživatelům. Zároveň si sami mohou rezervovat místo k ubytování. Airbnb neurčuje, co vše může hostitel pronajímat, na stránkách lze proto najít ubytování na lodi nebo v stromovém domku, občas se objeví inzerce i na celý zámek.

Aby se osoba mohla stát hostitelem, Airbnb vyžaduje minimálně telefonní číslo a email. Pro hostitele, kteří chtějí nabízet více jak 5 nemovitostí, si Airbnb nárokuje účet na nějaké z oblíbených sociálních sítí a naskenovanou kopii nějakého průkazu totožnosti. Po validaci má hostitel možnost ukládat svoje nemovitosti na digitální platformu Airbnb. Na svém profilu má poté možnost upravovat zmíněné nemovitosti, jakým způsobem je chce sdílet a za jakou cenu. Uživatel má také možnost něco napsat o lokalitě svého ubytování (Airbnb, 2020).

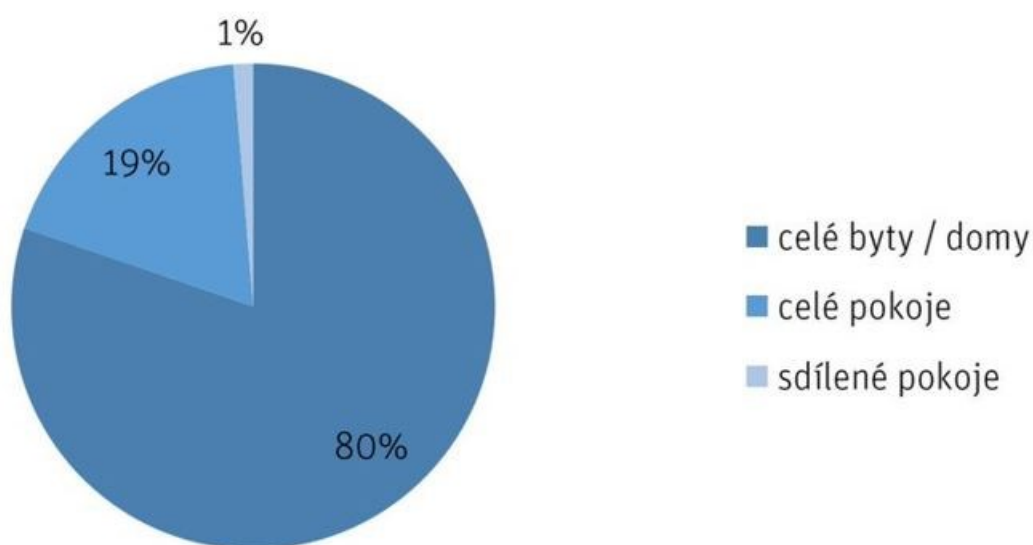
Služby poskytované společností Airbnb nejsou zadarmo. Za každou rezervaci a hosta, který se dostaví do pronajímaného ubytování si společnost účtuje od 6 % do 12 % z celkové částky. Hostitel dostává zaplacení až po uplynutí smluvené doby, po kterou se host bude zdržovat. Airbnb si tak pojišťuje situaci, kdy by hostitel nechtěl svého hosta ubytovat, když by dostal zaplacení předem (Airbnb, 2020).

Jelikož je celá platforma realizovaná na důvěře dvou neznámých stran, klade se velký důraz na hodnocení hostitelů, ale i hostů. Profil hostitele má tzv. hvězdičky, které popisují, jak spolehlivý je provozovatel v jednotlivých kategoriích (například dokupování hygienických potřeb nebo udržování čistoty v bytě/domu). Recenze ovšem může zadávat jen ten, který s daným uživatelem Airbnb měl obchodní styk. Tudíž hostitel může hodnotit hosty, které už alespoň jednou ubytoval, a host může hodnotit hostitele, u kterého byl alespoň jednou ubytován (Stone, 2019).

Airbnb se v dnešní době potýká s problémem ze strany vlády. Některé země, jako dříve zmíněné Německo, regulují provozování Airbnb ve větších městech. Důvodem je, že tato služba je nepřímo zodpovědná za vystěhování tamní populace v místech, kde je mnoho pronajímaných bytů přes Airbnb. (Stone, 2019).

Struktura nabídky Airbnb v Praze za rok 2020

Obr. 2: Struktura nabídky Airbnb v Praze za rok 2020

Zdroj: AirDNA.com (2020)

Na grafu nahoře je vidět situace v Praze, kde 80 % celkové nabídky Airbnb jsou celé byty a domy. Tedy to samé jako klasický pronájem. 19 % se drží konceptu jako hotely a provozují pouze jeden pokoj v celém bytě nebo domě. Pouze 1 % hostitelů celého portálu Airbnb se drží prvotního nápadu sdílené ekonomiky a sdílí tak přímo svoje pokoje s cizími lidmi. V reakci na tuto skutečnost tak mnohá města zavádí restriktce. Jedná se tak o zredukování počtu dní, které host může setrvat u jednoho hostitele. Dále pak o sezónní zakázky Airbnb, týká se tak měsíců, kde se ve městech vyskytuje nejvíce turistů. Příkladem může být dříve zmíněný Berlín, kde je provozování Airbnb dovoleno jen na 90 dní. (Stone, 2019). V červenci roku 2020 zakázal Amsterdam provozování Airbnb v historické části města (Malá, 2020).

2.2.2 CouchSurfing

Couchsurfing stejně jako Airbnb je digitální platforma poskytující sdílení domácností. Na rozdíl od Airbnb je díky její rodinné nátuře označována za světovou komunitu. V dnešní

době čítá více než čtrnáct miliónů lidí ve více než čtvrt milionu městech po celém světě (Couchsurfing, 2021).

Couchsurfing byl od svého založení v roce 2004 až do roku 2011 neziskovou organizací. V tomto roce se stal tzv. B korporací, což je certifikace, kterou uděluje celosvětová nezisková instituce (Molz 2013). Do společnosti bylo v jediném roce investováno dvacet tři milionu amerických dolarů. V roce 2016 se Couchsurfing pokusil zpoplatnit jednotlivá ubytování mezi hostitelem a hostem. Jednalo se o tři dolary za každého hosta. Z důvodu špatné odezvy členů této komunity bylo od tohoto nápadu upuštěno za pouhý měsíc (Couchsurfing, 2021).

Couchsurfing v České republice je podle statistik samotné stránky daleko méně využíváný oproti konkurenční službě Airbnb. Služba uvádí 16059 registrovaných členů z České republiky (Couchsurfing, 2021). Airbnb má členů přes 100 000 (Airbnb, 2020). Důvodem, proč je Couchsurfing méně využíván, nejspíše bude menší znalost této služby a daleko složitější a přísnější podmínky pro provozování (Molz, 2013).

Aby osoba mohla využívat služby Couchsurfingu z pohledu hostitele nebo hosta, tak musí projít důkladnou registrací. Registrace je totiž zpoplatněna a vyžaduje údaje z kreditních nebo debetních karet. Z těchto poplatků se platí za služby Couchsurfingu. S obtížnější registrací se nejen zvyšuje bezpečnost platformy, ale zároveň i jejích členů. Každý člen předem ví, koho ubytuje nebo ke komu se nastěhuje (Molz, 2013).

Profil člena je nejdůležitější část Couchsurfingu. Podle profilu si hosté mohou vybrat hostitele, se kterým mají společně zájmy, oblíbené jídlo a stejnou filozofii. Pro hostitele je pak důležité správně posoudit, kterého člena budu chtít ubytovat. Celá služba je bezplatná, proto je důležitý i profil hosta, aby dokázal zapůsobit na hostitele a namotivovat ho, aby mu dovolil s ním sdílet svůj příbytek (Couchsurfing, 2021).

Portál Couchsurfingu, stejně jako Airbnb, využívá systém referencí. Reference se dělí na pozitivní, neutrální a negativní. Není povinné je vyplňovat, ale v momentě, kdy dostanete zprávu, že vás hostitel ubytuje, dostane i zprávu, abyste zanechali recenzi. Couchsurfing zároveň vydává různé pokyny, jak být vhodným hostem. Doporučuje dávat nepeněžní dary svým hostitelům. Nejčastěji jsou dary něčím typickým pro zemi, odkud host cestuje (Molz, 2013).

2.3 Crowdfunding

Crowdfunding se dá přeložit jako financování davem. Financováním je myšlena finanční pomoc a davem skupina zainteresovaných lidí. Jde o poměrně starý způsob financování projektů velkou masou lidí, kde každý člen přispívá malou finanční částkou. Nejstarším novodobým projektem byla socha Svobody. Celý projekt byl financován občany Francie v 19. století. Každý, kdo přispěl, se tak stal symbolickým vlastníkem sochy Svobody. Crowdfunding, jak ho známe dnes, vznikl právě z této zkušenosti (Young, 2013).

Crowdfunding má mnoho forem, nejúspěšněji je reward-based typ crowdfundingu. Jde o financování projektu, kde investor může očekávat nějakou odměnu. Odměny bývají různého typu. Může se jednat o pamětní předměty, alkohol, bižuterii, ale i o věci, které jsou nějak spojené s daným projektem. Počet odměn, které přispěvatel získá, je ovlivněn výší částky, kterou do projektu vloží. Většina projektů nemá limit na maximální částku, kterou lze přispět, ale má stanoven limit na minimální částku, od které lze získat odměnu. Vše záleží na typu projektu a jeho požadované výši peněžní částky pro zrealizování (Kraus, 2016).

Nejvýznamnější crowdfundingovou službou je Kickstarter. V České republice se nejčastěji vyskytují projekty, které se financují přes internetový portál HitHit. Jedná se vlastně o kopii zahraničního Kickstarteru s tím rozdílem, že HitHit operuje pouze v České republice. Nejznámějšími projekty HitHit jsou Tatra kolem světa a DVTV. Sám HitHit na jaře roku 2020 spustil kampaň #HitHitAntivir. Podle názvu se jednalo o pomoc českým záchranným složkám s bojem proti viru covid-19. Odměnou za příspěvek od částky 1 000 Kč pro #HitHitAntivir byly hygienické pomůcky. Zajímavým projektem byl v roce 2020 #ZachraňteBlavicon. Blavicon je středověký festival inspirující se knižní předlohou ságy Zaklínač. Přes velice malou fanouškovskou základnu se povedlo vybrat více než jeden milion korun z původního půl milionu korun. Jako odměny byly například pamětní mince nebo různé druhy medoviny (HitHit, 2020).

Jak již bylo zmíněno, reward-based crowdfunding je velice úspěšný, je tomu tak primárně z jednoduchosti a jasnosti jednotlivých projektů. Pro osoby, které se snaží vybrat cílovou částku, umožňuje komunikaci s budoucími zákazníky či investory. Zároveň poskytuje určitou formu reklamy a především zpětné vazby. Má-li projekt šikovného fundraisera (osoba, která vybírá peníze), tak se s největší pravděpodobností bude jednat o úspěšný a inovativní projekt. Kampaň se může začít financovat ještě dříve, než samotný produkt

vůbec vyjde na svět. Pro investora má tento typ crowdfundingu výhodu, protože jasně ví, na co přispívá, a může si důkladně promyslet, zda daný projekt má nebo nemá budoucnost. Složité koncepty nejsou ideální, jelikož investoři nemusí vždy rozumět cíli, ke kterému se projekt ubírá. Je proto důležité, aby cíle kampaně byli co nejvýstižnější (Miller, 2019).

2.3.1 Kickstarter

Kickstarter je crowdfundingová platforma, která stojí na reward-based typu crowdfundingu. Za zprostředkování si platforma vybírá provizi 5 % z celkové vybrané částky projektu. Výhodou Kickstarteru je metoda všechno nebo nic. Ta v definici znamená, že pokud projekt nedosáhne vybrané částky, všechny vybrané prostředky se vrátí zpět k přispívajícím osobám. Osoba, která se tak snažila vybrat peněžní prostředky, nemusí platit žádné poplatky. Podle zakladatelů Kickstarteru se metoda osvědčila zejména kvůli bezpečnosti, motivaci a úspěšnosti. Projekty takto realizované jsou bezpečné jak pro tvůrce, protože se musí vybrat minimální částka, tak i pro přispěvatele, protože očekávají projekt v hodnotě, na kterou přispěli. Přispívající členové jsou motivováni samotným projektem a většinou rozšiřují povědomí o kampani. Zároveň projekty, které dokážou naplnit alespoň 40 % svého cíle, bývají téměř vždy úspěšné. Je tomu dáno výzkumem, který zkoumal úspěšnost kampaní ze závislosti na jejich provedení. Metoda všechno nebo nic byla výrazně úspěšnější než metoda nech si vše, se kterou pracuje platforma IndieGoGo (Gallo, 2014).

Samotné moto Kickstarteru v překladu zní: „Pomáháme kreativním projektům k životu.“ Projekty, které se na Kickstarter smí dávat, musí být propojeny s kreativním pojetím. Často se tedy vedou kampaně na různé hry, designy, filmy, módu, umění a divadlo (Kickstarter, 2021).

3 Sdílená ekonomika a pandemie koronaviru v ČR

Následující kapitola je věnována skutečnosti, jak pandemie koronaviru ovlivnila situaci ohledně sdílené ekonomiky a jejích odvětví v České republice. Časové rozmezí tím pádem připadá od března 2020 až do současnosti (březen 2021). V kapitole budou použita externí data ze stránky AllTheRooms, která poskytuje informace ohledně Airbnb v České republice. Pro potřeby práce se budou používat data z Prahy. V kapitole bude nejvíce popsán dopad na Airbnb, další typy sdílené ekonomiky budou probrány jen okrajově.

3.1 Začátek krize

Začátkem roku 2020 se v České republice ještě jevilo vše v normě. Celková ekonomika státu fungovala bez větších problémů a žádná opatření státem nebyla vydána. Změna nastává datem 12. března 2020, kdy se koronavirus dostává do České republiky, a nejen sdílená ekonomika, ale celá ekonomika státu se začala zpomalovat (Úřad vlády ČR, 2020).

Česká republika začala v reakci na pandemii vydávat opatření k zastavení šíření viru a každé odvětví sdílené ekonomiky bylo, ať méně, nebo více, nějakým způsobem zasaženo. Z počátku většina odvětví sdílené ekonomiky mohla bez větších problémů pokračovat, využívání klesalo, ale stále se nedalo hovořit o krizi většího měřítka. Dne 16. března 2020 vláda České republiky učinila rozhodnutí o zákazu cestování do České republiky (Úřad vlády ČR, 2020). Pro sdílenou ekonomiku tak nastává jeden z nejhorších scénářů. Sdílená ekonomika v České republice se úzce pojí s turismem a s nemožností cestovat některé odvětví sdílené ekonomiky nemohou normálně fungovat.

3.1.1 Uber

Společnost Uber zpočátku nebyla téměř nijak poškozena. Na rozdíl od Airbnb, Uber využívá převážně domácí obyvatelstvo a zákaz cestování do České republiky se nejevil jako velký problém. Tržby samozřejmě klesaly, ale nijak převratně.

Uber z důvodu pandemie koronaviru musel změnit svůj postoj k přepravování osob, a kromě nutných hygienických potřeb ve svých vozidlech také vydal několik prohlášení a návodů, jak se chovat jako zákazník a zaměstnanec Uberu. Po řidičích se vyžaduje nošení roušek v automobilech, apeluje na cestující, aby si drželi odstup a otevřená okýnka v automobilu. Po zákaznících se vyžaduje opět nošení roušek, sezení na zadních

sedačkách, umytí rukou před nasednutím do Uber Automobilu a otevření okýnek. Zároveň Uber vydal prohlášení, že nedoporučuje řidičům pracovat, pokud se cítí nemocně a zároveň zákazníkům Uberu radí, aby zůstali doma (Uber, 2021).

S přibývajícím vládními opatřeními lidé začali chodit méně častěji ven, podnikali méně návštěv za příbuznými a známými a se zavřením restauračních zařízení a nočních klubů zájem o Uber klesal. Uberu se tedy nejvíce dotklo opatření, které zakazovalo volný pohyb osob po České republice. Po světě klesl téměř o 50 % zájem o přepravu osob společností Uber, v České republice se jednalo o zhruba 35 % (Byznys, 2021).

Na začátku třetí kapitoly bylo zmíněno, že pandemie se společnosti Uber nijak výrazně nedotkla. Se ztrátami v odvětví přepravy osob se rozmohla služba Uber Eats. Uber Eats je donášková služba od firmy Uber, která funguje podobně jako jiné donáškové firmy v České republice. Z logického hlediska dává smysl, že tento druh služby v pandemii bude růst. Z důvodu restriktivních opatření se od lidí očekávalo, že budou více ve svých domovech a zavření gastronomických zařízení znamenalo, že si lidé budou jídlo domů objednávat více. Společnost Uber Eats od začátku pandemie za pouhé tři měsíce zvýšila svůj zisk o 130 %. V Česku, z důvodu menšího rozšíření této společnosti, se tak jednalo o necelých 80 % (Byznys, 2021).

Uber zároveň za dob pandemie začal mnoho kampaní pro pomoc postiženým subjektům. Nejvíce se Uber zaměřuje na pomoc v první linii a vozí jídlo a zásoby zdravotnickým zařízením a zároveň se snaží pomáhat řidičům. Uber (2021) tvrdí, že *„Každý řidič nebo kurýr, kterému bude diagnostikován COVID-19 nebo který bude zdravotnickými úřady požádán, aby se uzavřel od izolace, od nás dostane finanční podporu po dobu až 14 dní, zatímco jeho účet bude neaktivní. Tímhle způsobem už pomáháme řidičům v některých oblastech a snažíme se podobná opatření co nejrychleji zavést po celém světě.“* Zároveň ovšem po řidičích vyžaduje mytí vozidel, a to minimálně jednou každý den. Uber na druhou stranu zásobuje řidiče hygienickými prostředky. Jako poslední prevenci přijal při využívání služeb Uber Eats, kde si zákazník může zažádat, aby kurýr nechal jídlo za dveřmi a eliminoval tak riziko přenosu koronaviru (Uber, 2021).

Z informací je patrné, že Uber bere pandemii vážně a snaží se zůstat dominantní figurou na trhu i přes možné změny v celkovém zaměření společnosti.

3.1.2 Carsharing a Bikesharing

Typický sharing těchto komodit není v České republice výrazně rozvinutý, největší zastoupení se nachází v Praze, takže se subkapitola bude týkat pouze hlavního města Prahy.

Stejně jako u Uberu se na začátku pandemie pro toto odvětví nic výrazného neměnilo. Změna nenastala ani se zákazem cestování do České republiky. Carsharing i bikesharing totiž na pandemii neztrácel, ale naopak vlivem vlády s důrazem na hygienu a vyhýbání se kontaktu s lidmi, zažívá růst jako nikdy předtím (CNN, 2021).

Růst těchto služeb souvisí s omezením pohybu lidí na veřejnosti. Velká část populace se rozhodla nevyužívat hromadnou městskou dopravu a přejít na bezpečnější způsob přepravy – carsharing a bikesharing. Na této skutečnosti nevydělávají pouze firmy provozující carsharing, ale i klasické sdílení osobních automobilů vlastněných obyčejnými lidmi. Do automobilu stačí pouze přidat povinné hygienické prostředky a častěji umývat interiér. Společnosti, které provozují carsharing se pak starají o své vozy, popřípadě do svých automobilů poskytují návod a přesné instrukce, jaké prostředky použít pro mytí vozů, jak dlouho je potřeba nechat otevřené dveře pro vyvětrání interiéru, a navíc většina společností vyžaduje nošení roušek (Auto.cz, 2021).

Z následků těchto restrikcí začali carsharingové společnosti různé reklamní a charitativní činnosti. Společnost Anytime carsharing nabízí zdarma půjčení vozů pro rozvozy roušek, jídla a doktorů do míst, kde je to potřeba. Společnost Karkulka zrušila storno poplatky a také nabízí svoje vozy pro rozvozy potřebných hygienických pomůcek.

Bikesharing, a do částečně míry příbuzné elektronické koloběžky, neutrpěly vlivem koronaviru žádné ztráty, ale naopak zaznamenávají růst. Na vzestupu je nejen klasické sdílení kol mezi občany, ale zároveň také firmy, které provozují půjčování kol.

Nejznámější bikesharingová společnost v České republice Rekola nabízela v době pandemie svá kola na čtrnáct dní zcela zdarma. Výsledkem této akce a koronavirových podmínek byla společnost schopna zvýšit počet svých nabízených kol o 20 %. Rekola se navíc o svá kola stará a dostatečně používá hygienické prostředky. Přesto doporučuje si po jízdě umýt ruce a dodržovat základní hygienu (Czechcrunch, 2020).

Z informací je patrné, že koronavirus může pro sdílenou ekonomiku mít i kladné důsledky. Půjčování automobilů i bicyklů zažívá největší mediální a částečně i materiální růst za poslední dobu.

3.1.3 Airbnb

Webová služba Airbnb, která nabízí pronájem ubytování, má ze všech předem zmíněných typů sdílené ekonomiky nejhorší předpoklady pro koronavirovou krizi. Airbnb spoléhá na cestovní ruch a volný pohyb veřejnosti po městě a zemi. Z důvodů pandemie tyto podmínky nemohou být v plné formě splněny. Vládní restrikce zároveň přišly v nejhorší možný okamžik. V březnu a dubnu totiž pomalu začíná sezóna a byty se začínají plnit turisty. Kvůli prvotnímu zákazu cestování do České republiky ze dne 16. března tak sezóna nikdy nemohla začít. Přestože se do České republiky po 27. květnu již dalo cestovat, stále to byl obtížný úkol pro většinu turistů. Turisté se museli prokázat negativním PCR nebo antigenním testem, museli nosit roušky i ve venkovních prostorech a spousta rekreačních a turistických míst byla zavřena. Z těchto důvodů ani v letních měsících Airbnb nemělo téměř koho ubytovávat (Úřad vlády ČR, 2020).

Airbnb vyrazilo se strategií větší informovanosti jak hostitelů, tak ubytovaných. Zřídilo proto na svých stránkách sekci často kladených otázek s tématem covid-19. I přes velikou podporu ze strany Airbnb nebylo však možné poskytnout natolik velkou pomoc, aby se trh zachránil. Vládní restrikce jsou pro tento druh sdílené ekonomiky katastrofální (Airbnb, 2021).

Situace se kvůli stále trvající pandemii koronaviru nemůže zlepšit. Celková ztráta pro Airbnb v Praze se během pěti měsíců vyšplhala až na 83,3 % z původních příjmů. Od 1. ledna 2020 až do 31. května 2020 spadnul příjem z pronájmů z částky sto padesáti miliónů korun na dvacet pět miliónů korun (AllTheRooms, 2021a). Tak vysoký propad Airbnb v Praze nikdy nezažilo, spousta provozovatelů této služby musela skončit a v Praze se tak objevuje stále více nemovitostí, ve kterých není nikdo ubytován a nejsou tedy nijak využívány (Brejčák, 2021).

3.2 Grafické zobrazení trhu s Airbnb v Praze

V této podkapitole je využíváno externích dat ze stránky AllTheRooms. Stránka nám poskytuje data o všech ubytovacích zařízeních pod službou Airbnb. Pro snadnější dostupnost dat a jejich interpretaci jsou data přebrána z hlavního města Prahy. V níže

uvedených grafech jsou data od 1. března 2019 až do 1. března 2021. Tímto výběrem můžeme porovnat dobu před koronavirovou krizí a dobu při koronavirové krizi. Data, která se promítají v grafech, jsou uvedena v tabulce níže.

Informace o Airbnb v Praze v období 1. března 2019 až 31. března 2021

Tab. 1: Informace o Airbnb v Praze v období 1. března 2019 až 31. března 2021

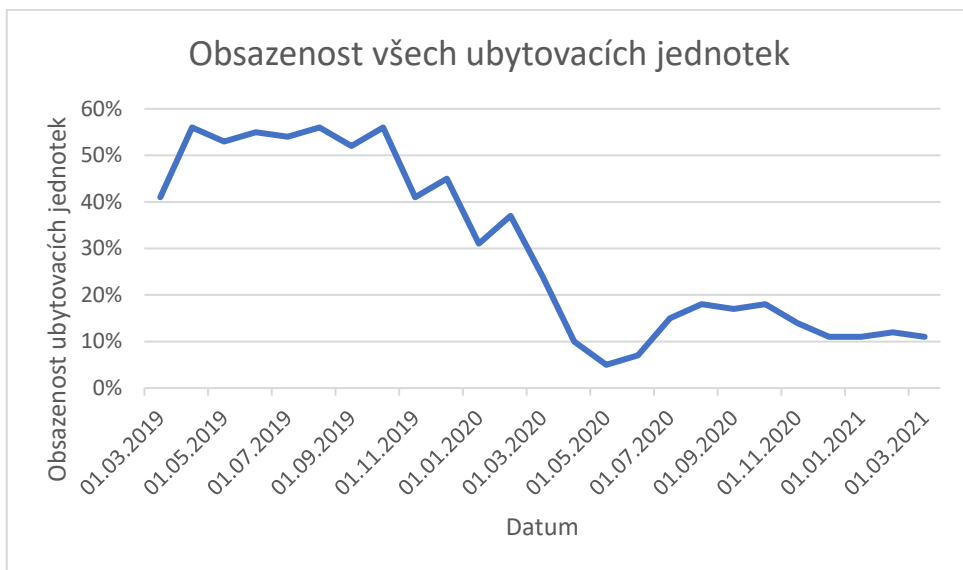
Období	Celkový výdělek v korunách	Průměrný výdělek všech ubytovacích jednotek za den v korunách	Průměrný výdělek využitých ubytovacích jednotek za den v korunách	Volné ubytovací jednotky	Obsazenost všech ubytovacích jednotek
březen 2019	162 617 237 Kč	559 Kč	1 397 Kč	9294	41 %
duben 2019	258 847 716 Kč	1 010 Kč	1 784 Kč	8585	56 %
květen 2019	268 481 855 Kč	967 Kč	1 848 Kč	8881	53 %
červen 2019	265 025 361 Kč	989 Kč	1 805 Kč	8963	55 %
červenec 2019	267 890 579 Kč	967 Kč	1 805 Kč	8892	54 %
srpen 2019	282 932 247 Kč	1 010 Kč	1 805 Kč	9052	56 %
září 2019	241 603 001 Kč	860 Kč	1 633 Kč	9402	52 %
říjen 2019	265 061 098 Kč	924 Kč	1 655 Kč	9304	56 %
listopad 2019	178 579 794 Kč	602 Kč	1 461 Kč	10003	41 %
prosinec 2019	272 076 530 Kč	903 Kč	1 999 Kč	9735	45 %
leden 2020	169 715 835 Kč	516 Kč	1 633 Kč	10716	31 %
únor 2020	145 220 824 Kč	473 Kč	1 268 Kč	10570	37 %
březen 2020	97 725 517 Kč	301 Kč	1 268 Kč	10443	24 %
duben 2020	55 537 639 Kč	193 Kč	2 042 Kč	9300	10 %
květen 2020	30 932 405 Kč	129 Kč	2 213 Kč	8299	5 %
červen 2020	26 012 248 Kč	107 Kč	1 483 Kč	7963	7 %
červenec 2020	48 000 300 Kč	215 Kč	1 418 Kč	7458	15 %
srpen 2020	64 112 514 Kč	301 Kč	1 612 Kč	7092	18 %
září 2020	51 763 350 Kč	236 Kč	1 375 Kč	7460	17 %
říjen 2020	45 600 620 Kč	215 Kč	1 203 Kč	6842	18 %
listopad 2020	29 623 041 Kč	150 Kč	1 096 Kč	6635	14 %
prosinec 2020	30 928 279 Kč	150 Kč	1 397 Kč	6609	11 %
leden 2021	35 436 645 Kč	172 Kč	1 676 Kč	6389	11 %
únor 2021	32 489 119 Kč	193 Kč	1 569 Kč	6174	12 %
březen 2021	29 507 962 Kč	150 Kč	1 332 Kč	5974	11 %

Zdroj: AllTheRooms, zpracováno autorem, 2021

Graficky znázorněné údaje v tabulce

Obsazenost všech ubytovacích jednotek

Obr. 3: Obsazenost všech ubytovacích jednotek

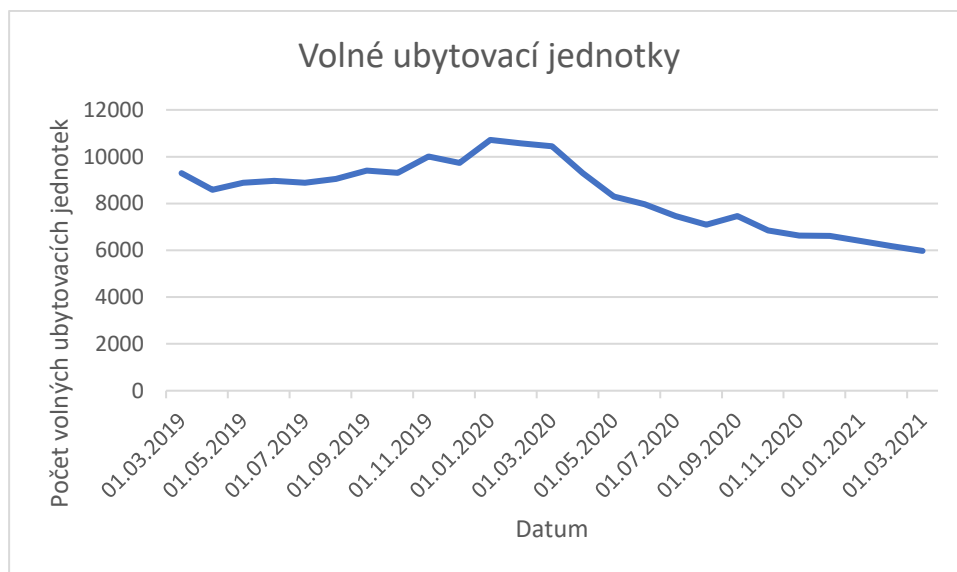

Zdroj: AllTheRooms (2021), zpracováno autorem

Graf potvrzuje scénář, kde lidé nemohli cestovat do České republiky. Nastává obrovský pokles v obsazenosti bytů registrovaných pod Airbnb, přesněji z maxima 56 % v letních měsících roku 2019 se propadá až na 5 % v květnu roku 2020. Na grafu si lze všimnout menšího nárůstu až na 18 % mezi srpnem a říjnem téhož roku. Jedno z vysvětlení může být rozvolňování opatření, které přišlo v létě a začátkem podzimu roku 2020. Od té doby je zde vidět opět pokles. Důvodem může být sezónnost a další restrikce kvůli koronaviru.

Volné ubytovací jednotky

Obr. 4: Volné ubytovací jednotky

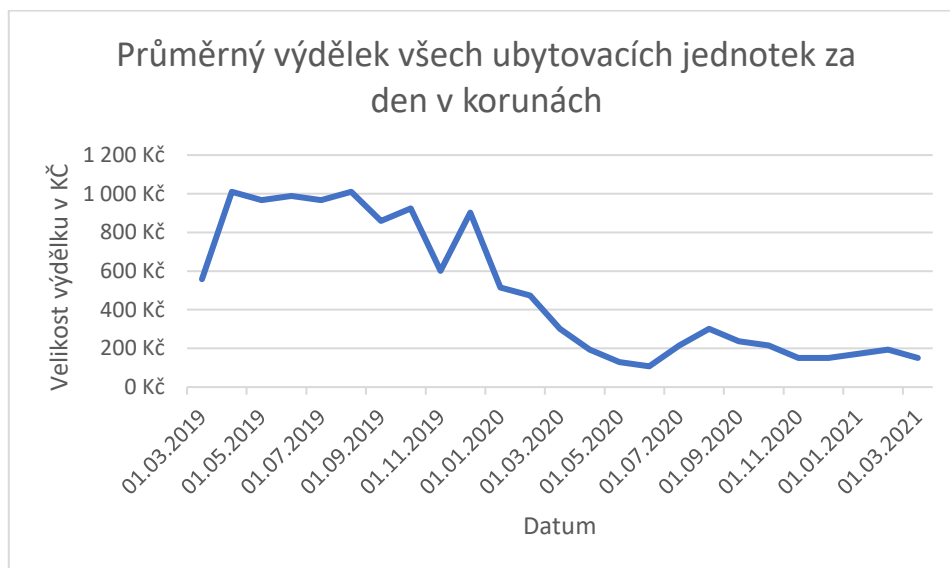

Zdroj: AllTheRooms (2021), zpracováno autorem

Z dat je na první pohled patrný pokles volných ubytovacích jednotek, který by mohl mít různé důvody. Z podrobnější analýzy a dalších grafů je však patrné, že úbytek volných ubytovacích jednotek nemá za následek větší využití služeb Airbnb, ale pokles nemovitostí, které jsou pod Airbnb registrované. Je to logický dopad malé poptávky a velké nabídky. S nižší poptávkou bude klesat nabídka a opačně. Bohužel data nám nedokážou říct, co se s těmito 3000 nemovitostmi stalo. Graf se nejspíše bude vyvíjet ve stejném směru.

Průměrný výdělek všech ubytovacích jednotek

Obr. 5: Průměrný výdělek všech ubytovacích jednotek

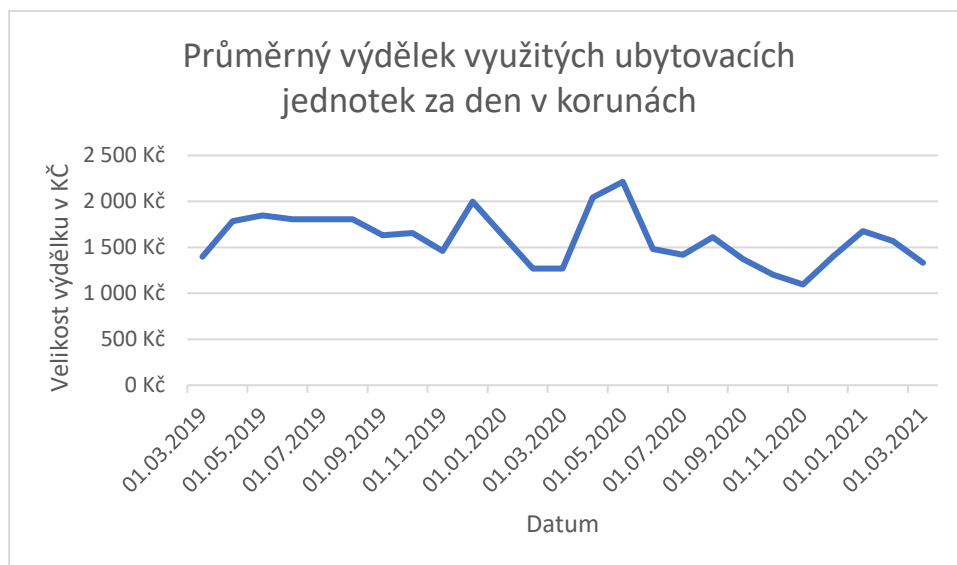

Zdroj: AllTheRooms (2021), zpracováno autorem

Zde již opět vidíme obrovský pokles v závislosti na koronavirové krizi. Graf nám ukazuje průměrný výdělek všech ubytovacích jednotek – tedy i těch, které v té době nikdo neokupoval, a tudíž tyto jednotky generovaly nulové příjmy. Graf se velice podobá grafu obsazenosti ubytovacích jednotek. Je tomu tak z dobrého důvodu, v roce 2019 bylo obsazeno více nemovitostí, a tudíž více pronajímatelů mělo z těchto nemovitostí příjem. Od ledna 2020 je vidět vysoký propad (zde je důvodem spíše sezónnost a od března koronavirová krize) a od té doby již není vidět výrazný nárůst. Následkem je snížení průměrného příjmu z 900 Kč na necelých 200 Kč za den. Pronajímatelé tedy od doby koronaviru průměrně ztrácí 77 % svých příjmů spojených s Airbnb.

Průměrný výdělek využitých ubytovacích jednotek

Obr. 6: Průměrný výdělek využitých ubytovacích jednotek

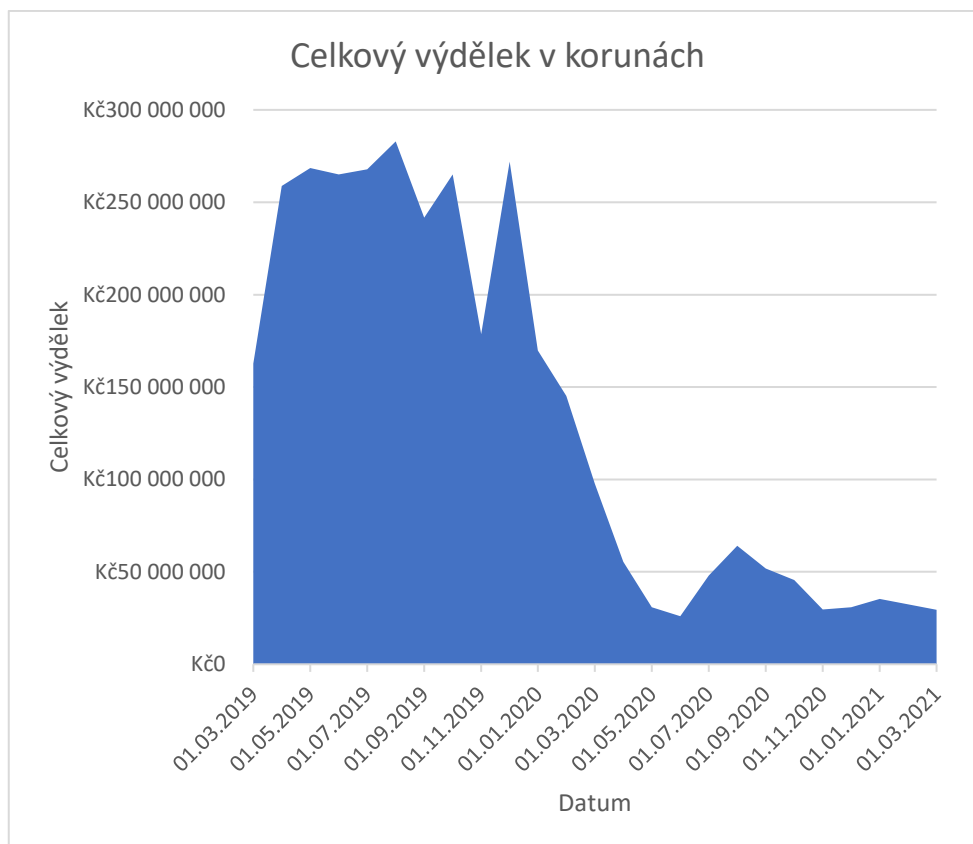

Zdroj: AllTheRooms (2021), zpracováno autorem

Nebýt předešlých grafů, tak se nám jeví, že se situace nezhoršuje, ba naopak zlepšuje. Je vidět, že situace k 1. květnu 2020 je lepší než situace před koronavirem. Logické vysvětlení se zde hledá velice těžko. Dříve jsme si popsali, že z důvodů malé poptávky klesá nabídka, a tudíž klesala obsazenost a výdělek všech zařízení. Důležitým faktem zůstává, že provozování Airbnb v koronavirové krizi sebou nese větší náklady. Nemovitosti musí být vybaveny všemi potřebnými hygienickými přípravky a musí se o ně častěji starat úklidové služby. K rostoucím nákladům patří dražší služby, ovšem s klesající poptávkou není zdražování vždy ideální rozhodnutí.

Celkový výdělek v korunách

Obr. 7: Celkový výdělek v korunách

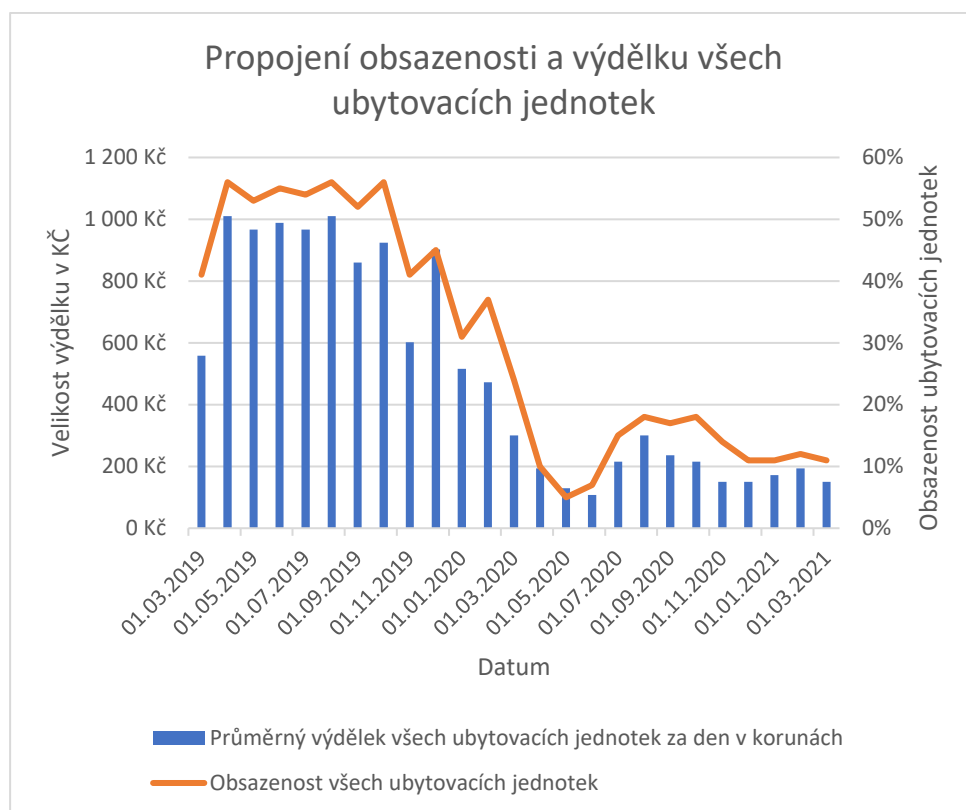
Zdroj: AllTheRooms (2021), zpracováno autorem

Posledním grafem pouze s jednou hodnotou je celkový výdělek Airbnb v Praze v korunách. Zde je asi nejlépe vidět devastující skutečnost koronaviru a vládních opatření. Propad o velikosti téměř 250 milionů korun znamenal pro pronajímatele ztrátu příjmu, pro některé mohla tato skutečnost znamenat snížení životní úrovně. Ve 4. kapitole budou uvedeny návrhy řešení této situace.

Pro lepší pochopení této situace jsou z dat z tabulky vyhotoveny ještě 3 propojovací grafy, které lépe vystihují vážnost této krize v Airbnb v České republice.

Propojení obsazenosti a výdělků všech ubytovacích jednotek

Obr. 8: Propojení obsazenosti a výdělků všech ubytovacích jednotek

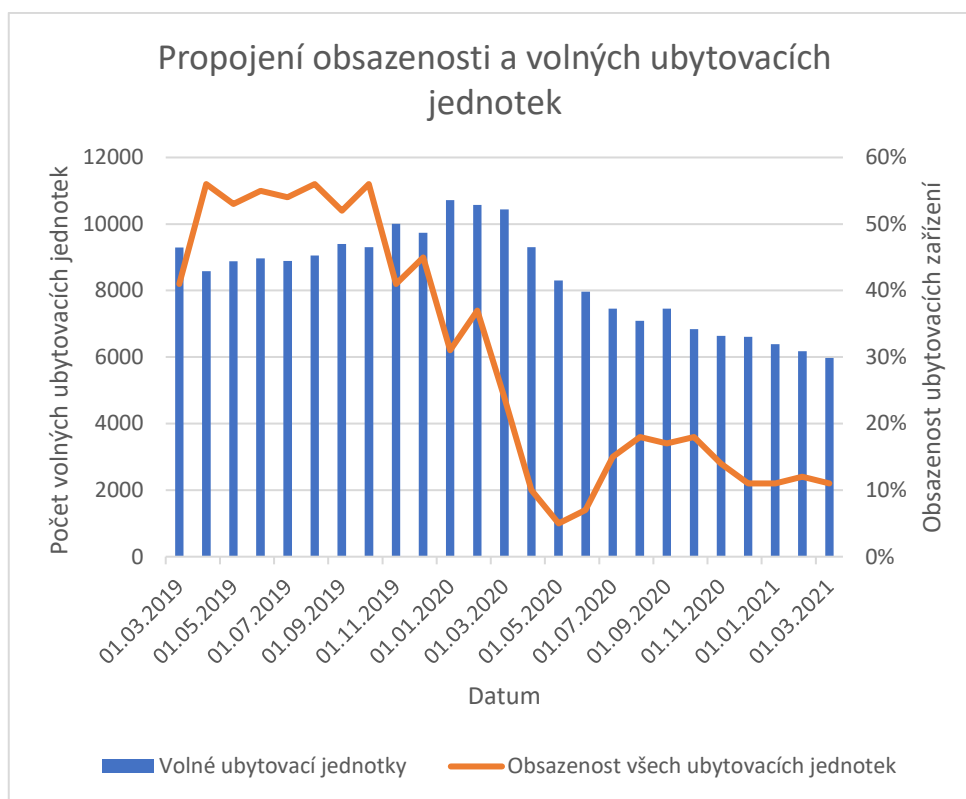

Zdroj: AllTheRooms (2021), zpracováno autorem

Z propojení těchto dvou grafů můžeme lépe porozumět situaci, kde s klesající obsazeností všech ubytovacích jednotek klesá i průměrný výdělek všech ubytovacích jednotek. Z předešlých grafů víme, že počet nabízených nemovitostí klesá poměrně pomalu. Pokud by počet nabízených nemovitostí klesal rychleji, tak by graf vypadal nejspíše stejně. Je tomu z toho důvodu, že při současné obsazenosti, která by procentuálně vyrostla, tak by společně s ní rostl i průměrný výdělek v případě, že se nebude nijak pohybovat s cenami za pronájem. Zároveň graf nemá strop na 100 %, ale na 60 %. Důvodem je to, že obsazenost nikdy nebyla vyšší než 60 %.

Propojení obsazenosti a volných ubytovacích jednotek

Obr. 9: Propojení obsazenosti a volných ubytovacích jednotek

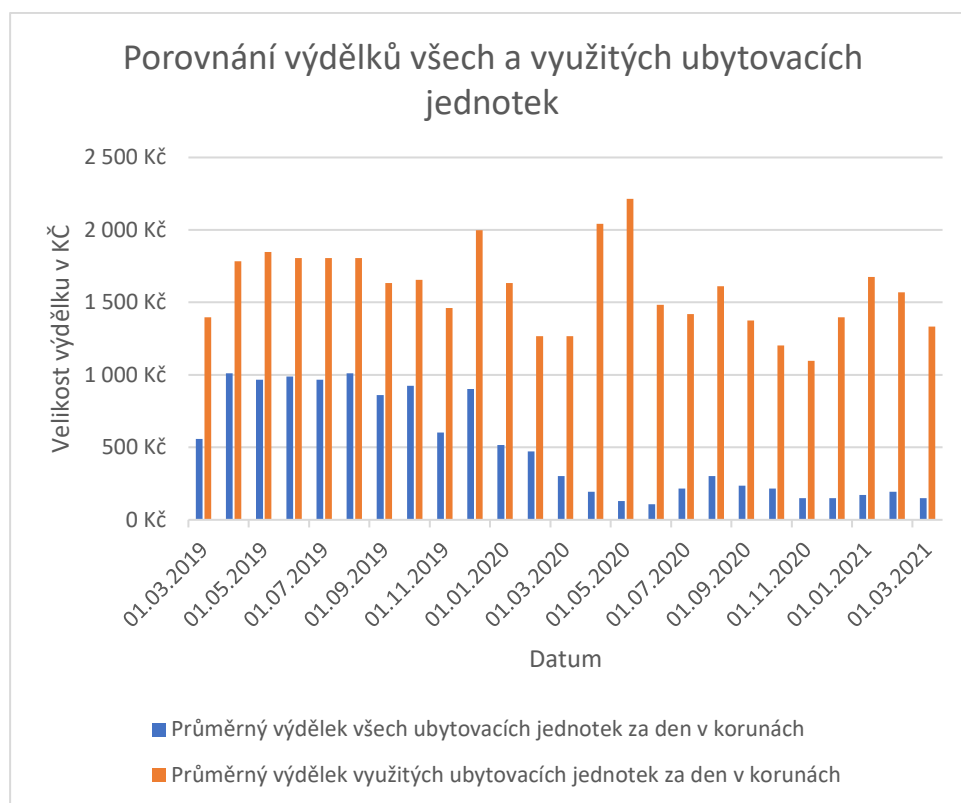

Zdroj: AllTheRooms (2021), zpracováno autorem

Místo průměrného výdělku zde máme volné ubytovací jednotky. Je zde vidět nerovnováha mezi volnými ubytovacími jednotkami a obsazeností všech ubytovacích jednotek. Tato nerovnováha je zodpovědná za malý průměrný výdělek, který je znázorněn v grafu na předchozí straně. V propojení si lze všimnout, že před koronavirovou krizí bylo více obsazených nemovitostí než volných, situace se výrazně změnila od 1. března 2020, tedy v době, kdy se v ČR začaly vydávat vládní restrikce. Situace se nadále ještě zhoršila, ale poté už si lze všimnout pomalého zlepšení. Důvod přibližování těchto dat je méně registrovaných nemovitostí pod službou Airbnb, které v následujících měsících budou nadále klesat.

Porovnání výdělku všech a využitých ubytovacích jednotek

Obr. 10: Porovnání výdělku všech a využitých ubytovacích jednotek

Zdroj: AllTheRooms (2021), zpracováno autorem

Poslední propojení grafů nám ukazuje zvyšující se rozdíl mezi průměrným výdělkem využitých ubytovacích zařízení a průměrným výdělkem všech ubytovacích zařízení. Z grafu lze vyčíst, že majitelé, kteří své nemovitosti dokážou pronajímat se nemají špatně, drží se nad 1 000 Kč za den pronajímání. Ve větším měřítku se situace jeví daleko negativněji, jelikož z dřívějších grafů víme, že obsazenost ubytovacích jednotek klesla od zavedení opatření proti koronavirové pandemii v průměru na 13 %. To znamená, že od této doby až do března 2021 je v průměru 87 % domácností nevyužíváno.

3.3 Současná situace

S vidinou konce pandemie v nedohlednu většina služeb buď přijala opatření, které jim dovolují účinkovat i v těchto těžších časech, nebo situaci využily ke svému prospěchu a začaly se rozvíjet. Jsou ovšem i takové služby, které žádné opatření nemohly přijmout a na současnou situaci utrhly obrovské škody.

Uber byl nucen přeorientovat svoje působení převážně na službu Uber Eats. Společnost tím sice zabránila velkým ztrátám, ale čím dál tím více se odchyľuje od samotného konceptu sdílené ekonomiky.

Carsharing a bikesharing na druhou stranu nebyl nucen kromě reklamy a jiných marketingových strategií měnit způsob svého fungování a nadále mohl působit na poli sdílené ekonomiky. Jako jediné tyto dvě služby nejeví ztrátu, nýbrž zaznamenaly největší růst za poslední dobu. Carsharing a bikesharing bude s největší pravděpodobností i nadále růst. Nebude tedy trvat dlouho a těchto služeb se dočkáme i v menších městech.

Sdílení domácností zůstává nadále nejvíce poškozeným typem sdílené ekonomiky. Služby jako Airbnb nebo Couchsurfing nedokážou normálně fungovat v současné situaci a bez pomoci vlády, případně nějakých kompenzací nebo novou strategií od Airbnb a Couchsurfingu se tak situace nejspíše nezlepší. Návrh a případně řešení pro tuto situaci existuje a je popsán ve čtvrté kapitole, bohužel se ale neztotožňuje se základy Airbnb a Couchsurfingu.

3.4 Celkový dopad na sdílenou ekonomiku

Pandemie koronaviru v České republice již trvá déle než rok. Za tuto dobu byla nejen sdílená ekonomika, ale ekonomika celkově, podrobena obrovskému šoku. Vybraná odvětví sdílené ekonomiky v České republice dopadla krom problémů se službami jako Airbnb a Couchsurfing poměrně dobře. Situace se nejspíše pro odvětví s ubytováním v nejbližší době nezlepší. Přestože Česká republika již administruje vakcíny, ještě nějakou dobu potrvá, než bude většina obyvatelstva naočkována. Situaci nezlepšuje ani fakt, že koronavirus neustále mutuje do agresivnějších forem.

S jistotou se dá říct, že pandemie měla zejména negativní následky na sdílenou ekonomiku v ČR. Nějaká odvětví, jako sdílení automobilů a jízdních kol, sice zažila nárůst oproti předchozím rokům, ale služby jako Uber, Couchsurfing a zejména Airbnb utrpěly obrovské škody. Momentálně se nedá říct, jestli se tyto společnosti dostanou po finanční stránce zpátky na místo, kde byly, jelikož jsou závislé na externích jevech, které nemůžou ovlivnit.

4 Opatření pro zmírnění dopadu koronaviru na vybraná odvětví sdílené ekonomiky

Téměř všechny služby sdílené ekonomiky již nějaké opatření přijaly a začaly, ať už s větší nebo menší efektivností, nějak fungovat. Návrh samotných opatření a implementace v reálném životě je velice složitá a navíc volatilní. Nelze předem definovat, jaký exogenní šok může pro sdílenou ekonomiku nastat, dá se pouze spekulovat o pravděpodobnosti určitého faktoru. Z tohoto důvodu bych ponechal exogenním šokem další pandemii určitého typu viru, na který se opět budou muset zavádět opatření a bude potřeba naočkovat většinové obyvatelstvo. S touto hypotézou bude možné navrhnout opatření, které více souvisí s daným exogenním ekonomickým šokem.

4.1 Možné návrhy pro jednotlivá odvětví

Pro služby typu Uber přišla s řešením sama společnost Uber. Do svých vozidel nainstalovala požadované hygienické prostředky, vydala návod s důkladnými informacemi o chování jak řidičů, tak zákazníků. Opatření ze strany vlády však byla příliš striktní a Uber přesto generoval ztrátu. Na trhu se ovšem kvůli všem těmto opatřením uvolnilo místo pro společnosti, které provozují rozvoz jídla a nápojů. Tím došlo k nárůstům zisku menší služby Uber Eats.

Odvětví sdílené ekonomiky provozující carsharing a bikesharing nepřišly, a ani nemusely přijít, s řešením pandemie. Na rozdíl totiž od jiných odvětví se pro ně pandemie projevila kladně a zajistila tak těmto službám růst. Z těchto důvodů nepovažují za nezbytné navrhovat opatření pro tento druh odvětví. Opatření by totiž v nejhorším případě mohla mít kontraproduktivní dopad a není tedy potřeba je navrhovat a implementovat.

Sdílení domácností typu Airbnb bylo v pandemii koronaviru vystaveno velice těžké zkoušce. Tento druh služby na základě dat a jejich promítnutí v grafech potřebuje solidní návrh převážně pro hostitele, aby každý měsíc neztráceli pěticiferné částky. Nejlepším návrhem je nezakazovat turismus a celkově cestování po světě. Bohužel taková rozhodnutí nejsou v pravomoci majitelů společnosti Airbnb a ani hostitelů jednotlivých domácností. Jako další návrh se jeví zlevnit požadované částky za nájem, ale v případě, že bude zákaz cestování, tak je tu stále problém s malou poptávkou. Nájem by se tedy

musel snížit o velikou částku, a navíc většina občanů se nerada stěhuje každý týden nebo dva.

Jako jediné řešení se jeví upuštění od samotné koncepce sdílení domácnosti a sdílené ekonomiky a pokusit se předělat krátkodobý nájem Airbnb na klasický dlouhodobý pronájem. Toto řešení nepovažuji za dokonalé, ale s vybranou situací se nenaskytují jiné alternativy, jak předejít značným ztrátám pro hostitele.

4.2 Otázky spojené s navrhovaným řešením pro Airbnb

Přejít z krátkodobého pronájmu na dlouhodobý není nijak extra složitá věc. Důležité ale zůstává, jestli se takový krok opravdu vyplatí podniknout. Z tohoto důvodů jsou v práci realizovány tři výpočty.

1. Porovnání výdělků krátkodobého a dlouhodobého pronájmu za období březen 2019 až únor 2020
2. Porovnání výdělků krátkodobého a dlouhodobého pronájmu za období březen 2020 až únor 2021
3. Kolik dní je potřeba pronajímat krátkodobě, abych neztrácel vůči dlouhodobému pronájmu ve stejném období

První výpočet nám ukazuje, jak si krátkodobý pronájem vedl proti dlouhodobému před začátkem koronavirové krize.

Druhý výpočet vypovídá o vážnosti koronavirové krize a opět porovnává krátkodobý a dlouhodobý pronájem, tentokrát v době krize.

Třetí výpočet nám udává minimální počet dní potřebných pro nezáporný výdělek krátkodobého pronájmu oproti dlouhodobému s ohledem na reálnou situaci této doby.

4.3 Výpočet navrhovaného řešení pro Airbnb

Informace o Airbnb v Praze v období 1. března 2019 až 28. prosince 2021

Tab. 2: Informace o Airbnb v Praze v období 1. března 2019 až 28. února 2021

Období	Celkový výdělek v korunách	Průměrný výdělek všech ubytovacích jednotek za den v korunách	Průměrný výdělek využitých ubytovacích jednotek za den v korunách	Volné ubytovací jednotky	Obsazenost všech ubytovacích jednotek
březen 2019	162 617 237 Kč	559 Kč	1 397 Kč	9294	41 %
duben 2019	258 847 716 Kč	1 010 Kč	1 784 Kč	8585	56 %
květen 2019	268 481 855 Kč	967 Kč	1 848 Kč	8881	53 %
červen 2019	265 025 361 Kč	989 Kč	1 805 Kč	8963	55 %
červenec 2019	267 890 579 Kč	967 Kč	1 805 Kč	8892	54 %
srpen 2019	282 932 247 Kč	1 010 Kč	1 805 Kč	9052	56 %
září 2019	241 603 001 Kč	860 Kč	1 633 Kč	9402	52 %
říjen 2019	265 061 098 Kč	924 Kč	1 655 Kč	9304	56 %
listopad 2019	178 579 794 Kč	602 Kč	1 461 Kč	10003	41 %
prosinec 2019	272 076 530 Kč	903 Kč	1 999 Kč	9735	45 %
leden 2020	169 715 835 Kč	516 Kč	1 633 Kč	10716	31 %
únor 2020	145 220 824 Kč	473 Kč	1 268 Kč	10570	37 %
březen 2020	97 725 517 Kč	301 Kč	1 268 Kč	10443	24 %
duben 2020	55 537 639 Kč	193 Kč	2 042 Kč	9300	10 %
květen 2020	30 932 405 Kč	129 Kč	2 213 Kč	8299	5 %
červen 2020	26 012 248 Kč	107 Kč	1 483 Kč	7963	7 %
červenec 2020	48 000 300 Kč	215 Kč	1 418 Kč	7458	15 %
srpen 2020	64 112 514 Kč	301 Kč	1 612 Kč	7092	18 %
září 2020	51 763 350 Kč	236 Kč	1 375 Kč	7460	17 %
říjen 2020	45 600 620 Kč	215 Kč	1 203 Kč	6842	18 %
listopad 2020	29 623 041 Kč	150 Kč	1 096 Kč	6635	14 %
prosinec 2020	30 928 279 Kč	150 Kč	1 397 Kč	6609	11 %
leden 2021	35 436 645 Kč	172 Kč	1 676 Kč	6389	11 %
únor 2021	32 489 119 Kč	193 Kč	1 569 Kč	6174	12 %

Zdroj: AllTheRooms, zpracováno autorem, 2021

Výše výdělků a porovnání krátkodobého a dlouhodobého pronájmu za období březen 2019 až únor 2020

Podle ČSÚ činil průměrný dlouhodobý měsíční nájem v Praze za období od března 2019 do února 2020 částku **21 120 Kč**, označíme si ji „*dlouhodoby_najem_19/20*“ (ČSÚ, 2020).

Z tabulky č. 2 si ze třetího sloupce vypočítáme průměrný měsíční výdělek všech ubytovacích zařízení z krátkodobého pronájmu pro data mezi březnem 2019 a únorem 2020. V datech máme údaje o průměrném denním výdělku nájemních jednotek za

jednotlivé měsíce při jejich reálné obsazenosti. Průměrná výše denního výdělku pro toto období je **815 Kč**. Pro výši průměrného měsíčního nájmu musíme zjistit průměrný počet dní v měsíci za zkoumané období. V období od března 2019 do února 2020 je celkem 366 dní, které když vydělíme počtem měsíců (12), tak zjistíme, že v měsíci je průměrně **30,5 dne**. Průměrnou výši denního výdělku vynásobíme průměrným počtem dní v měsíci pro toto období a zjistíme, že průměrný výdělek činí **24 858 Kč** za měsíc, označíme si jej „*kratkodoby_najem_19/20*“.

$$\textit{kratkodoby_najem_19/20} = 815 \times 30,5 = \mathbf{24858 \text{ Kč}}$$

Z těchto hodnot můžeme ihned vidět, že krátkodobý pronájem byl pro toto období výnosnější o částku **3 738 Kč** (o 15,04 % více).

$$24858 - 21120 = \mathbf{3738 \text{ Kč}}$$

Výše výdělků a porovnání krátkodobého a dlouhodobého pronájmu za období březen 2020 až únor 2021

Ve druhém výpočtu se podíváme na stejný příklad jako ve výpočtu prvním, ale s daty za období březen 2020 až únor 2021.

Průměrný dlouhodobý měsíční nájem v Praze za období od března 2020 do února 2021 byl **19 320 Kč**, označíme si jej „*dlouhodoby_najem_20/21*“ (ČSÚ, 2021a).

Stejným způsobem, jako v předchozím výpočtu si zjistíme výši průměrného měsíčního nájmu z krátkodobého pronájmu za období březen 2020 až únor 2021. Zjistíme, že průměrná výše denního výdělku za reálné obsazenosti je **197 Kč**. Průměrný počet dní v měsíci pro toto období je **30,42 dne** (365/12). Nyní už můžeme denní výdělek počtem dní v měsíci a získat tak průměrný měsíční výdělek, který činí **5 987 Kč**, dále jako „*kratkodoby_najem_20/21*“.

$$\textit{kratkodoby_najem_20/21} = 197 \times 30,42 = \mathbf{5987 \text{ Kč}}$$

Z této částky je patrné, že krátkodobý pronájem je, oproti přechozímu období, méně ziskový, než dlouhodobý pronájem, a to o **13 333 Kč** (o 69,01 % méně).

$$5987 - 19320 = \mathbf{-13333 \text{ Kč}}$$

Ze zjištěných a vypočtených průměrných pronájmů (viz tabulka) je patrné, že krátkodobý pronájem je v době krize značně nevýhodný oproti dlouhodobému pronájmu. Krátkodobý pronájem klesl o 75,92 %.

Shrnutí prvních dvou výpočtů

Tab. 3: Shrnutí prvních dvou výpočtů

	Krátkodobý pronájem	Dlouhodobý pronájem	Rozdíl
Březen 2019–únor 2020	24 858 Kč	21 120 Kč	3 738 Kč
Březen 2020–únor 2021	5 987 Kč	19 320 Kč	-13 333 Kč

Zdroj: zpracováno autorem, 2021

Z výpočtů vyplývá, že pokles výdělků souvisí s obsazeností pronajímaných jednotek. Podívejme se tedy na to, jaký minimální počet dní je nutné pronajímat, aby se krátkodobý pronájem opět vyplatil provozovat a nebyl ztrátový.

Minimální počet dní pro neztrátový krátkodobý pronájem v období březen 2020 až únor 2021

Abychom zjistili, kolik dní potřebujeme pronajímat, musíme si nejdříve vypočítat, jaká je průměrná cena za jeden den v krátkodobém pronájmu. Z tabulky č. 2 ve 4. sloupečku si vypočteme průměrnou denní výši pronájmu za období březen 2020 až únor 2021 a získáme částku **1 529 Kč**, označíme si ji „kratkodoby_najem_den_20/21“. Nyní vydělíme „dlouhodoby_najem_20/21“ hodnotou „kratkodoby_najem_den_20/21“ a získáme tak počet dní, které je nutné pronajímat, abychom neprodělávali na krátkodobém pronájmu – **12,63 dne**.

$$\frac{\text{dlouhodoby_najem_20/21}}{\text{kratkodoby_najem_den_20/21}} = \frac{19\,320}{1\,529} = 12,63 \text{ dne}$$

Reálná situace ovšem ukazuje, že v průměru tolik dní není možné pronajímat. Skutečný počet dní, které lze pronajímat si můžeme vypočítat z tabulky č. 2 z posledního sloupce. Využijeme hodnot z období březen 2020 až únor 2021 a jejich zprůměrováním získáme hodnotu **13,5 %**. Z předchozích výpočtů víme, že průměrný počet dní v měsíci v tomto období je **30,42 dne**, které když vynásobíme hodnotou **13,5 %**, tak se dostaneme na **4,1 dne**, což je reálný počet dní, které v tomto období lze pronajímat.

$$30,42 \times 13,5 \% = 4,1 \text{ dne}$$

4.4 Implementace návrhu řešení pro Airbnb

Samotná implementace návrhu řešení, tedy přechod z krátkodobého pronájmu na dlouhodobý, je individuálně na každém hostiteli. Data z tabulek jsou omezená a nelze vyfiltrovat, zda někdo dokáže pronajímat oněch zmíněných 12,63 dne. Průměrně se ovšem dá říct, že navržené řešení by měli hostitelé nalézt jako určitou formu pomoci a pokusit se tak minimalizovat svoje ztráty v této nesnadné situaci.

Tento návrh v sobě skrývá určité nedostatky. Při představě, že by všech 6 174 domácností přešlo na dlouhodobý pronájem, tak je velice nepravděpodobné, že by všechny domácnosti měly od dalšího měsíce klienta, který by chtěl začít bydlet v pronájmu na delší dobu. Nabídka na trhu s dlouhodobým pronájmem by byla přehlcena. K březnu 2021 se na trhu v Praze nachází 13 627 bytů určených k pronájmu (ČSÚ, 2021b). Nejspíš by se pronájem v Praze musel více zlevnit, aby se lidé, kteří momentálně žijí v jiných částech Prahy nebo dokonce v jiných městech, mohli přestěhovat do bytů, které byli dřív využívány pro krátkodobý pronájem. V červenci 2021 dlouhodobý pronájem v Praze činil částku 16 121 Kč (ČSÚ, 2021a), jedná se tedy o zlevnění o 16,6 % vůči částce 19 320 Kč mezi období od března 2020 do února 2021. Zároveň Praha k tomuto datu zaznamenala nárůst nemovitostí k dlouhodobému pronájmu na 15854 (ČSÚ, 2021b), což je o 2 227 bytů více, než v březnu stejného roku. Počet nemovitostí ke krátkodobému pronájmu se naopak snižuje na 4218 jednotek, jedná se tak o 1 956 méně bytů nebo o pokles 31,68 % vůči počtu těchto nemovitostí k březnu 2021 (Alltherooms, 2021b).

Zároveň se v návrhu řešení nachází nízké riziko v případě, že se situace začne zlepšovat rychlejším tempem. V situaci, že by pandemie skončila do půl roku a lidé by opět mohli volně cestovat po světě bez větších problémů, tak je velice pravděpodobné, že by nárůst turismu byl vysoký. Na základě onoho scénáře je pravděpodobné, že nevyužitá Airbnb nemovitosti by se mohly začít naplňovat a hostitelé, kteří se rozhodli přejít na dlouhodobý pronájem, by nejspíše kvůli smlouvám nemohli přejít zpátky na krátkodobý pronájem. V červenci 2021 se situace ohledně koronaviru stále nelepší kvůli novým mutacím nemoci, na které vakcína je méně účinná (Úřad vlády ČR, 2021). Situaci nepomáhá ani to, že očkování není povinné a pouze 42 % má dokončené očkování s tím, že 51 % má

alespoň jednu dávku (Ministerstvo zdravotnictví, 2021). Je tedy pravděpodobné z dat zmíněných výše uvažovat, že situace se v nejbližší době nezlepší.

Závěr

Hlavním cílem práce bylo podat návrh řešení, které by dokázalo zmírnit dopady koronaviru na vybrané odvětví sdílené ekonomiky v České republice. Pomocí uvedených teoretických a praktických cílů bylo navrženo a vypočtenými hodnotami podloženo řešení pro majitele nemovitostí určených ke krátkodobému pronájmu.

V teoretické části byly objasněny pojmy spojené se sdílenou ekonomikou. Sdílená ekonomika je zde vysvětlena jako koncept sdílení služeb a zdrojů mezi 2 subjekty, celý model má tak výrazný komerční, ale i efektivní základ. V práci je dále zmíněn samotný vývoj sdílení ekonomiky, který sahá až na začátek dvacátého století, zároveň jsou zde stručně probrány typy a účastníci sdílené ekonomiky. Nadále jsou zmíněny ty nejdůležitější a nejvyužívanější služby sdílené ekonomiky, jakými jsou doprava, ubytování a finance. Ke každé službě je v práci vypsáno několik zástupců. Nejznámějšími jsou Uber, Airbnb a Kickstarter. Jsou zde zmíněny jejich začátky, náplň, jedinečnost a především z nich vyplívají přínosy pro sdílenou ekonomiku.

V praktické části se problematika přesouvá do současné situace s pandemií koronaviru. Analyzuji problémy způsobené pandemií na sdílenou ekonomiku. Pomocí internetových zdrojů jsou definovány hlavní problémy spojené s restrikcemi ze stran vlády. Řešenými službami byl Uber, Airbnb a sdílení automobilu a jízdních kol. Na základě dostupných informací byl vybrán pouze návrh řešení pro Airbnb. Pro nález onoho návrhu a případných řešení byla zvolena práce s daty ze stránky AllTheRooms, která poskytla data týkající se Airbnb v Praze. Pomocí vlastního zpracování zmíněných dat bylo možné objasnit škody, které pandemie zanechala na službě Airbnb. Na základě výstupu těchto dat bylo možné podat návrh a řešení situace takovým způsobem, kde krátkodobý pronájem bude nahrazen pronájmem dlouhodobým. Závěrem řešení se ovšem přišlo na další rizika spojená s realizací návrhu.

Nachází se zde problém, zda navrhované řešení je skutečně to nejlepší, které pro danou situaci mohlo vzniknout. V nejlepším případě by se měl daleko více zohlednit i trh s dlouhodobým pronájmem a provést daleko důkladnější analýza na tento typ krize.

Sdílená ekonomika jako taková je ovšem dosud nedostatečně probádané téma. Spousta nápadů ještě nevyšla na svět a je jen otázkou času, kdy se vynoří na povrch. Otázkou ale zůstává, zda dokáže ustát zkoušku času. Současná společnost se čím dál tím více rozvíjí

do korporátní podoby. Služby jako Uber a Airbnb, které dříve byly považovány za zastánce tradiční sdílené ekonomiky dnes již nezapadají do připisované definice. Mladá generace, která jednou bude tvořit ekonomiku a politiku celého světa, je však na sdílenou ekonomiku zvyklá a hojně ji využívá. Je téměř jisté, že jí bude v budoucnu věnována velká pozornost.

Seznam použitých zdrojů

- Airbnb (2021). *Odpovědi pro cestovatele a hostitele ohledně COVID-19*. Dostupné (12. 03. 2021) z: <https://www.airbnb.cz/resources/hosting-homes/a/answers-for-travelers-about-covid-19-153>
- Airbnb (2020) *About us*. Dostupné (26.11.2020) z: <https://www.airbnb.cz/about-us/>
- Airbnb (2021). *Pomoc při rezervacích souvisejících s pandemií COVID-19*. Dostupné (01. 04. 2021) z <https://www.airbnb.cz/help/topic/1399/tv%C3%A9-rezervace>
- AirDNA (2020). *Struktura Airbnb v Praze*. Dostupné (12. 03. 2021) z: <https://www.airdna.co/vacation-rental-data/app/cz/default/praha/overview>
- AllTheRooms (2021a). *Market Intelligence, Prague*. Dostupné (12. 04. 2021) z <https://analytics.alltherooms.com/market/893698>
- AllTheRooms (2021b). *Market Intelligence, Prague, july*. Dostupné (26. 07. 2021) z <https://analytics.alltherooms.com/market/893698>
- Asociace Českého Carsharingu (2021). *Kam míří carsharing v České republice?* Dostupné (09. 04. 2021) z: <https://ceskycarsharing.cz/kam-miri-carsharing-v-ceske-republice/>
- Berkeley (2017). *Carsharing in Europe*. Dostupné (14. 01. 2021) z: <https://tsrc.berkeley.edu/sites/default/files/Carsharing%20in%20Europe>
- Botsman, R., Rogers, R. (2011). *What is mine is yours. How collaborative consumption is changing the way we live*. New York: Harper Collins Publishers.
- Botsman, R., Rogers, R. (2010). *What is mine is yours. The rise of collaborative consumption*. New York: Harper Collins Publishers.
- Brejčák, P. (2021). *Byty Airbnb kvůli covidu zůstaly opravdu prázdné*. Dostupné (14.08.2021) z: <https://cc.cz/byty-airbnb-v-praze-kvuli-covidu-zustaly-opravdu-prazdne-pronajimaji-se-domacim-kupuji-se-vsak-ve-velkem/>
- Bureš, D. (2021). *Carsharing v době koronavirové: Častější dezinfekce, slevy a sdílená auta zdarma pro dobrovolníky*. Dostupné (26. 03. 2021) z: <https://www.auto.cz/carsharing-v-dobe-koronavirove-castejsi-dezinfekce-slevy-a-sdilena-auta-zdarma-pro-dobrovolniky-133922>
- Byznys.ihned.cz (2021). *Uber je nadále ve ztrátě. V pandemii se nedaří jeho taxislužbě, roste ale zájem o rozvoz jídel*. Dostupné (11. 02. 2021) z: <https://byznys.ihned.cz/c1-66881600-uber-je-nadale-ve-ztrate-v-pandemii-se-nedari-jeho-taxisluzbe-roste-ale-zajem-o-rozvoz-jidel>
- Car 4 Way (2020) *Carsharing*. Dostupné (25. 02. 2021) z: <https://www.car4way.cz/carsharing>
- Česká Televize 24(2020). *Uber se rozjel po Brně. Po třech letech vrátilo službu na silnici narovnaní podmínek s taxikáři*. Dostupné (02.05.2021) z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/jihomoravsky-kraj/3151155-uber-se-rozjel-po-brne-po-trech-letech-vratilo-sluzbu-na-silnice>
- ČSÚ (2020). *Průměrná cena pronájmu v Praze*. Dostupné (14. 01. 2021) z: <https://www.czso.cz/cso/czso/byty-pronajem-hlavni-mesto-praha-2020>

- ČSÚ (2021a). *Průměrná cena pronájmu v Praze*. Dostupné (26. 07. 2021) z: <https://www.czso.cz/csu/czso/byty-pronajem-hlavni-mesto-praha-2021>
- ČSÚ (2021b). *Počet pronajímaných bytů v Praze*. Dostupné (26. 07. 2021) z: <https://www.czso.cz/csu/czso/byty-hlavni-mesto-praha-2021>
- CNN Prima (2021). *Carsharingové firmy v pandemii obstály. Do pěti let zdvojnásobí počet zákazníků*. Dostupné z: <https://cnm.iprima.cz/carsharingove-firmy-v-pandemii-obstaly-do-peti-let-zdvojnaso-bi-pocet-zakazniku-13556>
- Couchsurfing (2021) *Couchsurfing v letech*. Dostupné (20. 03. 2021) z: <https://www.couchsurfing.com/expand-in-years/>
- Czechcrunch (2020). *Přesedněte z MHD na kolo*. Dostupné (16. 01. 2021) z: <https://www.czechcrunch.cz/2020/03/presednete-z-mhd-na-kolo-v-nouzovem-stavu-je-to-bezpecnejsi-rekola-jsou-diky-rohliku-a-prusovi-na-14-dni-zdarma/>
- Finance.cz (2018). *Kde všude můžete potkat sdílenou ekonomiku* Dostupné (17. 03. 2021) z: <https://www.finance.cz/509341-co-se-muze-sdilet/>
- Forbes Media LLC (2020). *America's Largest Private Companies*. Dostupné (16. 12. 2020) z: <https://www.forbes.com/companies/uber/>
- Gallo, V. (2014). *Crowdfunding with Kickstarter*. London: NMD Books
- Goodwin, T. (2015) *The Battle Is For The Customer Interface*. Dostupné (27. 11. 2020) z: <https://techcrunch.com/2015/03/03/in-the-age-of-disintermediation-the-battle-is-all-for-the-customer-interface/?guccounter=1>
- Halatka, D. (2017). *Taxislužba Uber mě velmi zklamala, stěžuje si řidička*. Dostupné (14. 03. 2021) z: https://www.denik.cz/z_domova/taxisluzba-uber-velmi-me-zklamala-stezuje-si-ridicka-20170410.html
- HitHit (2020) *Projekty*. Dostupné (23. 02. 2021) z: <https://www.hithit.com/cs/projects>
- Chovanculiak, R. (2020). *Jak sdílená ekonomika, crowdfunding a kryptoměny změnilly svět*. Praha: Grada.
- Ipsos (2020). *Zájem o sdílenou ekonomiku v České republice roste, vyzkoušel ji už téměř každý třetí Čech*. Dostupné (27. 12. 2021) z: <https://www.ipsos.com/cs-cz/zajem-o-sdilenou-ekonomiku-roste-vyzkousel-ji-uz-kazdy-treti-cech>
- Jízdomat (2014). *Informace* Dostupné (29. 03. 2021). z: <https://www.jizdomat.cz/index/info>
- Kickstarter (2021). *Our mission is to help bring creative projects to life*. Dostupné (16. 03. 2021) z: <https://www.kickstarter.com/about?ref=section-homepage-promo-kickstarter-exists-to-help-bring-creative-projects-to-life>
- Kleinman, Z. (2017) *Uber: The scandals that drove Travis Kalanick out*. Dostupné (23. 02. 2021) z: <https://www.bbc.com/news/technology-40352868>
- Kolemplzně (2021) *Bikesharing v Plzni*. Dostupné (15. 03. 2021) z: <https://www.kolemplzne.cz/content/about>
- Kotrbatý, A. (2020) *Regulace ubytování přes Airbnb není jednoduchá. V některých metropolích se rozjel nelegální trh*. Dostupné (14. 04. 2021) z: <https://archiv.ihned.cz/c1-66796220-praha-se-chysta-tvrde-regulovat-airbnb-ve-hre-je-omezeni-poctu-dnu-a-ubytovanych-i-sezonni-zakaz>

- Kraus, S. (2016) *Strategies for reward-based crowdfunding campaigns*. Dostupné (24. 01. 2019) z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2444569X16000123>
- Malá, M. (2020). *Amsterdam zcela zakázal Airbnb v centru*. Dostupné (22.08.2021) z: <https://echo24.cz/a/S35TB/amsterdam-zcela-zakazal-airbnb-v-centru-i-praha-chce-regulovat-nema-ale-opravneni>
- Matofská, B. (2016). *What is the Sharing Economy?* Dostupné (19. 11. 2020) z: <https://www.thepeoplewhoshare.com/blog/what-is-the-sharing-economy/>
- Miller, Z. (2019) *Which Type of Crowdfunding Should You Choose for Your Business?* Dostupné (17. 02. 2021) z: <https://www.thebalancesmb.com/what-type-of-crowdfunding-to-choose-for-business-985191>
- Ministerstvo zdravotnictví České republiky (2021). *Proočkovanost České republiky*. Dostupné (26. 07. 2021) z: <https://www.mzcr.cz/>
- Molz, J., G. (2013). *Alternative Tourism: The Case of Couchsurfing*. Dostupné (27. 04. 2021) z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0160738313001096?via%3Dihub>
- Musil, P. (2018). *Berlín zrušil zákaz Airbnb*. Dostupné (22.08.2021) z: <https://ekonomickydenik.cz/berlin-zrusil-zakaz-airbnb/>
- Němec, L., Zahránková, J. (2019) *Finanční crowdfunding*. Praha: Wolters Kluwer
- Pichrt, J. (2019). *Sdílená ekonomika tři rok poté – závěry a perspektivy*. Praha: Wolters Kluwer.
- Pichrt, J., Boháč, R., Elischer, D. Kopecký, M., Morávek, J. (2018). *Sdílená ekonomika a delikty*. Wolters Kluwer.
- Pryhodko, G. (2017) *Marketplaces by types of participants: C2C, B2C and B2B*. Dostupné (02. 05. 2021) z: <https://wiki.rademade.com/marketplace-c2c-b2c-b2b>
- Řehořová, L., Pichrt, J., Boháč, R., Morávek, J. (2017). *Sdílená ekonomika – sdílený právní problém?* Praha: Wolters Kluwer
- Rekola (2021) *Bikesharing – jak to funguje?* Dostupné (15. 03. 2021) z: <https://www.rekola.cz/jak-to-funguje>
- Rekola (2020) *Bikesharing – definice*. Dostupné (15. 03. 2021) z: <https://www.rekola.cz/co-je-to-bikesharing>
- Stephany, Alex. (2015). *The business of Sharing: Making it in the New Sharing Economy*. London: Copyright
- Stone, B. (2019). *Uber a Airbnb mění svět: příběhy sdílené ekonomiky*. Praha: Grada.
- Úřad vlády České republiky (2017) *Analýza sdílené ekonomiky a digitálních platforem*. Dostupné (04. 02. 2021) z: https://www.vlada.cz/assets/urad-vlady/poskytovani-informaci/poskytnute-informace-na-zadost/Priloha_4_Material_Analyza.pdf
- Úřad vlády České republiky (2020) *Vládní usnesení související s bojem proti epidemii koronaviru – rok 2020*. Dostupné (27. 04. 2021) z: <https://www.vlada.cz/cz/epidemie-koronaviru/dulezite-informace/vladni-usneseni-souvisejici-s-bojem-proti-epidemii-koronaviru---rok-2020-186999/>

Uber (2020). *Naše reakce na pandemii COVID-19*. Dostupné (15. 03. 2021) z: <https://www.uber.com/cz/cs/coronavirus/>

Valentová, M. (2018). *Sdílená ekonomika – nový druh podnikání*. Dostupné (05. 01. 2021) z: <https://portal.pohoda.cz/pro-podnikatele/uz-podnikam/sdilena-ekonomika-%E2%80%93-novy-druh-podnikani/>

Young, T., E. (2013) *The Everything Guide to Crowdfunding*. New York: Adams Media

Seznam tabulek

<i>Tab. 1: Informace o Airbnb v Praze v období 1. března 2019 až 31. března 2021</i>	34
<i>Tab. 2: Informace o Airbnb v Praze v období 1. března 2019 až 28. února 2021</i>	46
<i>Tab. 3: Shrnutí prvních dvou výpočtů.....</i>	48

Seznam obrázků

<i>Obr. 1: Typy sdílené ekonomiky závislé na zúčastněných</i>	15
<i>Obr. 2: Struktura nabídky Airbnb v Praze za rok 2020</i>	26
<i>Obr. 3: Obsazenost všech ubytovacích jednotek</i>	34
<i>Obr. 4: Volné ubytovací jednotky</i>	36
<i>Obr. 5: Průměrný výdělek všech ubytovacích jednotek</i>	37
<i>Obr. 6: Průměrný výdělek využitých ubytovacích jednotek</i>	38
<i>Obr. 7: Celkový výdělek v korunách</i>	39
<i>Obr. 8: Propojení obsazenosti a výdělků všech ubytovacích jednotek</i>	40
<i>Obr. 9: Propojení obsazenosti a volných ubytovacích jednotek</i>	41
<i>Obr. 10: Porovnání výdělku všech a volných ubytovacích jednotek</i>	42

Abstrakt

Herejt, M. (2021). *Sdílená ekonomika* (Bakalářská práce), Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta ekonomická, Česko.

Klíčová slova: sdílená ekonomika, služby sdílené ekonomiky, Airbnb, Uber, coronavirus

Práce se zabývá problematikou sdílené ekonomiky a dopadů pandemie koronaviru na sdílenou ekonomiku v České republice. První kapitola se zaměřuje na samotnou definici sdílené ekonomiky včetně její historie ve světě a v České republice. Zároveň jsou popsány účastníci a typy sdílené ekonomiky. Ve druhé kapitole jsou definovány nejznámější a nejvyužívanější služby sdílené ekonomiky. v kapitole třetí je zkoumán vliv koronaviru na vybrané odvětví sdílené ekonomiky v České republice pomocí internetových zdrojů. Čtvrtá kapitola obsahuje autorem vymyšlené návrhy, jak zmírnit dopad exogenních ekonomických šoků na sdílenou ekonomiku. V kapitole je vybrán jeden návrh, který je podporován daty z internetové stránky AllTheRooms, návrh je poté rozdělen do tří otázek, které jsou realizovány výpočty. Výsledkem těchto tří výpočtů je porovnání zisků a ztrát spojených s krátkodobým a dlouhodobým pronájemem.

Abstract

Herejt, M. (2021). *Sharing economy* (Bachelor Thesis). University of West Bohemia, Faculty of Economics, Czech Republic.

Key words: sharing economy, services of sharing economy, Airbnb, Uber, coronavirus

The thesis focuses on the issue of sharing economy and on the impact of coronavirus on the sharing economy in Czech Republic. The first Chapter focuses on the sole definition of sharing economy, including its history in the world and in the Czech Republic. Simultaneously the participants and types of shared economy are described. The second chapter defines the most known and most used services of the sharing economy. The third chapter examines the impact of coronavirus on selected sectors of the shared economy in the Czech Republic using resources found on the internet. The fourth chapter contains the authors propositions for mitigating the impact of exogenous economic shocks on the shared economy. In the chapter a one proposition has been selected, which is supported by the data from the AllTheRooms website. The proposition is then divided into three questions which are then realized by calculations. The result of these calculations is a comparison of profits and losses associated with short-term and long-term leases.